БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 138 (18.615). • Жума, 1983 йил 17 июнь • Баҳоси 3 тийин.

Кеча Москвада ўнинчи чақириқ СССР Олий Советининг саккизинчи сессияси ўз ишини бошлади. Депутатлар ўртоқ Юрий Владимирович Андроповни СССР Олий Совети Президиумининг Раиси қилиб сайлаш тўғрисидаги СССР Олий Совети қарорини якдиллик билан қабул қилдилар.

Ўнинчи чақириқ СССР Олий Советининг саккизинчи сессияси

ТИНЧЛИК ЙЎЛИДА, ХАЛҚ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

Мамлакатнинг тўла ҳуқуқли хўжайини, коммунизмнинг актив бинокори — совет кишиси ўз миқёси ва мураккаблиги жиҳатидан улуғвор вазифаларни ҳал этмоқда. У партиянинг сиёсатини халқнинг туб манфаатларига мос бўлиб тушадиган ўз сиёсати деб билмоқда.

Куни кеча бўлиб ўтган ва партиянинг идеологик, оммавий-сиёсий иши актуал масалаларини муҳокама қилган КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорларини барча совет кишилари якдиллик билан маъқулламоқдалар. Ўртоқ Ю. В. Андроповнинг нутқида, Пленумнинг бошқа ҳужжатларида мавжуд аҳвол атрофлича, реалистик таҳлил этилди, ривожланган социализм жамиятининг ҳозирги босқичида партия билан халқ олдида турган энг муҳим вазифалар белгилаб берилди.

Коллективчилик туйғуси, ижтимоий ишларни ҳал этишда бевосита даҳлдорликни сезиш, меҳнатга ҳалол, онгли муносабатда бўлиш социалистик турмуш тарзининг ажралмас белгиси бўлиб қолди. Совет кишилари шуни биладиларки, улар ўз Ватани қудратини мустаҳкамлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиб, халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашга салмоқли ҳисса қўшадилар, тарихий жараённи секинлаштиришга, халқлар тинчлиги ва озодлигининг суянган тоғи бўлган реал социализмнинг кучайиб бораётган таъсирига тўсқинлик қилишга уринувчи империалист кучларнинг агрессив йўлига қарама-қарши бўлиб турадилар.

Ўнинчи чақириқ СССР Олий Советининг саккизинчи сессияси 16 июнь куни Москвада зўр сиёсий жўшқинлик ва ишчанлик вазиятида иш бошлади.

Эрталаб соат 10 да Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг алоҳида-алоҳида мажлислари очилди.

Ҳозир бўлган кишилар сессиялар ўртасидаги даврда вафот этган депутатлар А. Я. Пельше, Т. Я. Киселев, Э. К. Илтнер, В. Ф. Мицкевич, В. В. Пришчепчик хотирасини ҳурмат билан эсга олдилар.

Палаталарнинг алоҳида мажлисларида мандат комиссияларининг СССР Олий Советининг янги сайланган депутатлари ваколатлари текшириб чиқилганлиги тўғрисидаги докладлари тингланди. Бу ҳақда комиссияларнинг раислари: Иттифоқ Советида — **К. С. Демирчян,** Миллатлар Советида — **А. Г. Коркин** доклад қилдилар. Докладлар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Палаталарнинг мажлисларида сессиянинг кун тартиби ва унинг иш тартиби бир овоздан тасдиқланди.

Қуйидаги масалалар муҳокамага киритилди:

1. СССР Олий Совети Президиумининг Раисини сайлаш тўғрисида.
2. СССР Олий Совети Президиуми составига баъзи ўзгартишлар киритиш ҳақида.
3. Халқаро аҳвол ва Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати тўғрисида.
4. Меҳнат коллективлари ва уларнинг корхоналар, муассасалар, ташкилотларни бошқаришдаги ролини ошириш тўғрисидаги СССР Қонуни лойиҳаси ҳақида.
5. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.

СССР Олий Советининг иш тартибига ҳамда палаталар доимий комиссиялари тўғрисидаги Низомга мувофиқ Иттифоқ Совети билан Миллатлар Совети палаталарнинг баъзи доимий комиссиялари составига ўзгартишлар киритдилар.

Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг биринчи қўшма мажлиси соат 11 да Катта Кремль саройида бошланди.

Ю. В. Андропов, Г. А. Алиев, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Д. А. Кунаев, Г. В. Романов, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, В. В. Шчербицкий, В. И. Воротников, П. Н. Демичев, В. И Долгих, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Э. А. Шеварднадзе, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, К. В. Русаков, Н. И. Рижков ўртоқларни депутатлар ва меҳмонлар узоқ давом этган гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

Палаталарнинг қўшма мажлисини Иттифоқ Советининг раиси **А. П. Шитиков** очди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари депутат **К. У. Черненко**га сўз берилади.

Ўртоқ К. У. ЧЕРНЕНКО нутқи

Депутат ўртоқлар! Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Олий Совет Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг оқсоқоллар кенгашлари КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Юрий Владимирович Андроповни Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети Президиумининг Раиси қилиб сайлаш тўғрисидаги таклифни сизларнинг муҳокамангизга ҳавола этадилар. **(Узоқ давом этган, гулдурос қарсаклар. Ҳамма ўрнидан туради).**

Бу масала Марказий Комитет Пленумида муҳокама қилинди. Пленум КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Юрий Владимирович Андропов айни вақтда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси лавозимини эгаллашини тўла якдиллик вазиятида мақсадга мувофиқ деб топди. **(Давомли қарсаклар).**

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси ва Марказий Комитет Пленуми Коммунистик партиянинг совет жамияти турмушидаги, ички ва ташқи сиёсатимиздаги раҳбарлик ва раҳнамолик роли ортиб бораётганлигини, совет кишилари ва чет эллардаги кишилар партия билан давлатнинг обрў-эътибори бир-биридан ажралмас эканлигининг далили деб, партия билан халқ ақл-заковати ва хоҳиш-иродаси бирлигининг ифодаси деб билаётганликларига асосландилар.

Ю. В. Андроповнинг КПСС Марказий Комитети Бош секретари лавозимида зўр ғайрат билан олиб бораётган собитқадам ва ташаббускор фаолияти, у ўзининг ишчанлик ва инсоний фазилатлари, тажрибаси ва сиёсий донишмандлиги туфайли партия билан халқнинг ялпи ҳурматига, ишончи ва меҳр-муҳаббатига сазовор бўлди. Совет коммунистлари, барча меҳнаткашлар, чет эллик дўстларимиз уни Ленин типидаги атоқли раҳбар деб билмоқдалар.

Партия билан халқнинг бирлиги мустаҳкамланганлиги, ички ва ташқи сиёсатимиз йўлининг давомийлиги, ривожланган социализм жамиятини янада такомиллаштиришга, Ватанимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлашга қаратилган ҳамда бутун халқ маъқуллаган тадбирлар Ю. В. Андроповнинг фаолияти билан чамбарчас боғланган.

Коммунистик партия билан Совет давлатининг халқаро вазиятни соғломлаштириш, воқеалар ривожини яна кескинликни юмшатиш сари буриб юбориш, термоядро ҳалокатининг олдини олиш мақсадини кўзловчи қатъий ва изчил йўли Ю. В. Андроповнинг фаолияти билан чамбарчас боғланган. Ю. В. Андропов жаҳон майдонида шу йўлни обрў-эътибор билан ўтказмоқда.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Юрий Владимирович Андроповнинг СССР Олий Совети Президиуми Раиси лавозимига сайланиши жамиятимиз билан давлатимизнинг олий манфаатларига, КПСС XXVI съезди тарихий режаларининг муваффақиятли бажарилишига, коммунистик қурилиш ишига хизмат қилади.

Депутат ўртоқлар, СССР Олий Советининг қарорининг қуйидаги лойиҳасини сизларнинг муҳокамангизга киритишга ижозат бергайсизлар:

«Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

Ўртоқ Юрий Владимирович **Андропов** СССР Олий Совети Президиумининг Раиси қилиб сайлансин». **(Гулдурос, давомли қарсаклар).**

* * *

Депутатлар **ўртоқ Ю. В. Андроповни СССР Олий Совети Президиумининг Раиси қилиб сайлаш тўғрисидаги** қарорни бир овоздан қабул қиладилар. Депутатлар ва сессияда ҳозир бўлган меҳмонлар бу қарорни гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб оладилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ **Юрий Владимирович Андропов**га сўз берилади. Ҳозир бўлган кишилар уни ўринларидан туриб қарсаклар билан табриклайдилар.

Ўртоқ Ю. В. АНДРОПОВ нутқи

Ҳурматли депутат ўртоқлар!

Сизлар менга юксак ишонч билдириб, ССР Иттифоқи Олий Совети Президиумининг Раиси қилиб сайлаганингиз учун сизларга чин кўнгилдан ташаккур ва миннатдорчилик изҳор этишга ижозат бергайсизлар. **(Давомли қарсаклар).**

Сизларнинг ишончингизни мен ленинчи Коммунистик партиямизга билдирилган ишонч деб биламан, қирқ йилдан кўпроқ вақтдан бери партия аъзосиман ва ўзимни унинг идеалларига содиқ деб ҳисоблайман.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси лавозимида туриб сизларнинг юксак ишончингизни шараф билан оқлашга бутун кучим, бутун билимим ва бутун тажрибамни сарф қиламан, деб ишонтиришга ижозат бергайсизлар. **(Гулдурос, давомли қарсаклар).**

* * *

Сессия қатнашчиларининг давомли қарсаклари остида раислик қилувчи барча депутатлар номидан ўртоқ Ю. В. Андроповни СССР Олий Совети Президиумининг Раиси қилиб сайланганлиги билан чин кўнгилдан табриклади ҳамда кўп қиррали партия ва давлат фаолиятида унга янгидан-янги, катта муваффақиятлар тилади.

Сўнгра депутатлар кун тартибининг иккинчи масаласини кўриб чиқишга киришдилар. Депутатлардан **Н. Н. Слюньков, В. М. Мишин** СССР Олий Совети Президиумининг аъзолари қилиб сайландилар.

Сессия депутат И. Г. Кэбинни СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари вазифасидан, депутат Б. Н. Пастуховни СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси вазифасидан озод қилди.

Олий Совет кун тартибининг навбатдаги масаласига ўтди.

СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР ташқи ишлар министри депутат **А. А. Громико** «Халқаро аҳвол ва Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати тўғрисида» доклад қилди.

Сўнгра музокаралар бошланди.

Сўзга чиққанлар КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Ю. В. Андропов СССР Олий Совети Президиуми Раиси қилиб сайланганлигини қизғин маъқулладилар. Улар ўртоқ Ю. В. Андроповнинг фаолияти Коммунистик партия ва совет давлатининг совет халқи ва бутун инсоният манфаатлари йўлидаги тинчлик ва тараққиёт сиёсатини изчиллик билан ўтказишга қаратилганлигини таъкидладилар.

Белоруссия ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **И. Е. Поляков** халқаро аҳвол ва Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати тўғрисидаги масалани муҳокама қилиб, докладда совет кишиларини тўлқинлантирувчи энг муҳим масалаларга жавоблар берилган, деб таъкидлади.

Совет кишилари АҚШ империалистлари ва иттифоқчиларининг дунёни ракета-ядро ҳалокати ёқасига келтиришдек телбаларча интилишидан бир хилда ташвишланмоқдалар, деб сўзида давом этди нотиқ.

Уруш коммунизм идеалларига ётдир. Белоруссия меҳнаткашлари Коммунистик партия ва ҳукуматнинг халқаро кескинликни юмшатишга қаратилган ҳамма амалий қадамларини барча совет халқи билан бирга бутунлай ва тўла-тўкис маъқуллайдилар. Биз ўртоқ Ю. В. Андропов нутқларида айтилган тинчлик ташаббусларини қизғин ёқлаймиз.

Ворошиловград область «Ровенькиантрацит» ишлаб чиқариш бирлашмаси Космонавтлар номидаги шахта бошқармаси кўмир забойи кон ишчиларининг бригадири депутат **Г. И. Моцак** минбарга чиқади. Коммунистик партия ва Совет давлатининг ташқи сиёсати меҳнат аҳлига хизмат қилиб тинч характерга эга, деди у. Бизда яшаш ва самарали ишлаш учун зарур ҳамма шароитлар яратилган. Бу эса — бахт-саодатдир. Лекин шу бахт-саодат ўз-ўзидан келиб қолмай, машаққатли курашларда қўлга киритилди.

(Давоми иккинчи бетда).

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Юрий Владимирович Андропов.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

Ўртоқ Ю. В. АНДРОПОВни СССР Олий Совети Президиумининг Раиси қилиб сайлаш тўғрисида

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

Ўртоқ Юрий Владимирович **Андропов** СССР Олий Совети Президиумининг Раиси қилиб сайлансин.

СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари
В. КУЗНЕЦОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль 1983 йил 16 июнь.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПАЛАТАЛАРИНИНГ ТАШҚИ ИШЛАР КОМИССИЯЛАРИДА

16 июнь куни Кремлда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссияларининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлис ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари, Иттифоқ Совети ташқи ишлар комиссиясининг раиси К. У. Черненко, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари, Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссиясининг раиси Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари М. В. Зимянин, К. В. Русаков қатнашдилар.

Мажлисда СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг раиси А. П. Шитиков, СССР Олий Совети Президиумининг секретари Т. Н. Ментешашвили ҳам ҳозир бўлдилар.

Мажлисни К. У. Черненко олиб борди.

Комиссиялар КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР Ташқи ишлар министри депутат А. А. Громико «Халқаро аҳвол ва Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати тўғрисида» қилган доклади юзасидан қарор лойиҳасини СССР Олий Совети сессиясининг муҳокамасига қўйишга қарор қабул қилди.

(ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ХАЛҚАРО АҲВОЛ ВА СОВЕТ ИТТИФОҚИНИНГ ТАШҚИ СИЁСАТИ ТЎҒРИСИДА

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР ташқи ишлар министри депутат А. А. Громиконинг «Халқаро аҳвол ва Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати тўғрисида»ги докладини тинглаб ва муҳокама этиб, **қарор қилади:**

КПСС ва Совет давлатининг ленинча ташқи сиёсий йўлини амалда рўёбга чиқариш борасида Совет ҳукуматининг фаолияти тўла-тўкис ва батамом маъқуллансин;

КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь ва 1983 йил июнь Пленумларининг принципиал йўл-йўриқларини амалга ошириш соҳасида ўтказилаётган тадбирлар маъқуллансин. Бу тадбирлар халқаро кескинликни юмшатишга, қурол-яроғларни чеклаш ва қуролсизланиш соҳасида самарали аҳдлашувларга эришишга, мавжуд можароларнинг манбаларини тугатишга ва янги можаро манбаларининг олдини олишга ҳамда ижтимоий тузумларидан қатъи назар барча давлатлар билан тенг ҳуқуқли тинч ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилгандир.

СССР Олий Совети Совет Иттифоқининг мудофаа қобилиятини тегишли даражада сақлаш ҳамда ўз иттифоқчиларининг хавфсизлигини таъминлаш юзасидан дунёда реал таркиб топаётган ҳарбий-сиёсий вазиятни ҳисобга олиб кўрилаётган тадбирларни якдиллик билан маъқуллайди. Бу тадбирлар мавжуд кучлар мувозанатини сақлаб қолиш мақсадини кўзлайди. Ҳозирги шароитларда кучлар мувозанати ядро уруши чиқарилишига қарши ишончли гарантиядир.

Ҳозирги кескин халқаро вазиятда қуролланиш пойгасини тўхтатиб қолиш, кескинликни юмшатиш йўлига қайтиш, тинчликни мустаҳкамлаш учун ҳамма иш қилиниши керак. Ядро қуролига эга бўлган бошқа барча давлатларнинг Совет Иттифоқидан ўрнак олиб, ядро қуролини биринчи бўлиб ишлатмаслик тўғрисида мажбурият қабул қилишлари, шунингдек, Варшава Шартномаси мамлакатларининг ўзлари билан НАТО мамлакатлари ўртасида ҳарбий куч ишлатмаслик ва тинчлик муносабатларини қўллаб-қувватлаш тўғрисида шартнома тузиш юзасидан таклифини амалга ошириш бунга кўп жиҳатдан ёрдам берган бўлур эди.

Ядро қуролларини кўпайтиришга чек қўйиш — ҳозирги пайтнинг ғоят муҳим вазифаларидан биридир. Шу вазифанинг ҳал этилиши халқларга таҳдид қилаётган хавф-хатарни камайтиришга қўшилган катта ҳисса бўлур эди.

СССР Олий Совети шунга асосланиб, Америка Қўшма Штатлари, Буюк Британия, Франция, Хитой Халқ Республикаси ҳукуматларига ядро қуролига эга бўлган барча давлатлар ўз ихтиёрларидаги жамики ядро қуролларини миқдор ва сифат жиҳатидан айни бир вақтда кўпайтирмай қўйиш тўғрисидаги таклиф билан мурожаат этишни Совет ҳукуматига топширади. Мана шундай кўпайтирмай қўйиш ядро қуролига эга бўлган бошқа давлатлар ҳам худди шундай қилишларини назарда тутиб келишиб олинадиган муайян муддатдан бошлаб аввало СССР ва АҚШга нисбатан кучга кириши мумкин бўлур эди.

Ядро аслаҳахоналарида бўлган барча қисмларни кўпайтирмай қўйиш ядро қуролига эга бўлган давлатлар ўртасидаги муносабатларда ишончни ғоятда оширган, дунёдаги умумий муҳитни соғломлаштириш сари кескин бурилиш қилишга имкон берган бўлур эди.

Ядро қуроллари кўпайтирилишини тўхтатиш самарали ва нисбатан осон амалга ошириладиган иш, шундай қуролларни кейинчалик қисқартириш, пировард натижада эса батамом тугатиш учун бошланғич нуқта бўлур эди.

Бу эса Европада стратегик қуролларни, шунингдек, ядро қуролларини чеклаш ва қисқартириш юзасидан тенглик ҳамда баб-баравар хавфсизлик принципларига мувофиқ олиб борилаётган Совет — Америка музокараларида ўзаро мақбул аҳдлашувларга эришиш учун бирмунча қулай вазиятни вужудга келтирган бўлур эди.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети Америка Қўшма Штатлари, Буюк Британия, Франция ва Хитой Халқ Республикасининг қонун чиқарувчи олий органлари ҳамда ҳукуматлари ядро қуролларини кўпайтирмай қўйиш тўғрисидаги таклифга нисбатан масъулиятни ҳис этиб ижобий позицияни эгаллайдилар ва ниҳоят, планетамиздаги барча халқларнинг манфаатларини кўзлаб бемаъни қуролланиш пойгасига барҳам бериш мумкин бўлиб қолмоғи учун сиёсий иродани намоён этадилар, деб умид билдиради.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ю. АНДРОПОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1983 йил 16 июнь.

ЎНИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ САККИЗИНЧИ СЕССИЯСИ

ХАЛҚАРО АҲВОЛ ВА СОВЕТ ИТТИФОҚИНИНГ ТАШҚИ СИЁСАТИ ТЎҒРИСИДА

СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР ташқи ишлар министри депутат А. А. Громико доклади

А. А. Громико Ю. В. Андроповга мурожаат қилиб бундай деди:

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси қилиб якдиллик билан сайланганлигингиз билан Сизни муборакбод этишга ҳамда Сизнинг Коммунистик партия ва совет халқи, улуғ Ватанимиз бахт-саодати йўлидаги фахрли ва масъулиятли фаолиятингизда муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз. КПСС ва СССР давлат ҳокимиятининг олий органи мамлакатимизда ва чет элларда чуқур ҳурмат ва юксак обрў-эътиборга сазовор бўлган партия ва давлат арбоби сифатида Сиз бугун қабул қилинган қарор билан зиммангизга юкланган янги вазифаларни уддалашингизга ишончлари тўла комил бўлган ҳолда Сизга шу лавозимни ишониб топширдилар.

Халқаро аҳвол ва Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати масалалари, деди сўнгра докладчи Коммунистик партиямизнинг, СССР Олий Советининг, Совет ҳукуматининг диққат марказида турибди. Совет кишилари яшаб, меҳнат қилиши лозим бўладиган ташқи шарт-шароитлар қандайлиги уларни ҳамиша астойдил қизиқтириб келди ва қизиқтирмоқда.

Докладчи КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукумати ҳозирги халқаро вазиятнинг асосий тенденцияларини қандай баҳолаётганликларини, ҳозирги босқичда ҳал этишимизга тўғри келаётган энг муҳим ташқи сиёсий проблемалар нималардан иборат эканлигини маълум қилди.

Асосий масала ажратиб кўрсатиладиган бўлса, халқаро воқеаларнинг бориши икки йўлнинг бир-бирига қарши кураши билан белгиланади. Биринчи йўл — тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш йўли; иккинчиси, бунинг тескариси бўлиб, тинчлик негизларини қўпоришга қаратилгандир. Совет Иттифоқи, бошқа социалистик мамлакатлар, давлатларнинг ғоят катта кўпчилиги, шу жумладан, бошқача ижтимоий тузумга мансуб давлатлар ҳам бир ёқадан бош чиқариб, тинчлик манфаатлари йўлида курашмоқдалар.

Дунё Совет Иттифоқининг тинчликсеварлик кучи уфуриб турган ёрқин ишлари ва таклифларини неча марталаб табриклади; Ахир, кенг кўламдаги бир қанча халқаро шартномалар ва битимларга Совет Иттифоқининг ташқи сиёсий ташаббуслари ҳаёт бағишлаган эди. 60- ва 70-йилларда тузилган ана шу шартнома ва битимлар ҳозирда ҳам ўз вазифасини бажариб келмоқда. Докладчи АҚШда ҳозирги маъмурият ҳокимият тепасига келгунга қадар стратегик қурол-яроғлар соҳасида эришилган Совет — Америка аҳдлашувлари алоҳида аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади.

БМТда ҳар йили совет таклифлари негизида шундай ҳужжатлар қабул қилинмоқдаки, бу ҳужжатлар дунёдаги умумий вазиятга ижобий таъсир ўтказувчи зўр кучга эгадир.

Биз Умумевропа жараёнини давом эттириш ишига содиқмиз. СССР Мадрид учрашувида ҳам айни шу позицияда туриб иш кўрмоқда. СССР Европада ишончни, хавфсизликни мустаҳкамлаш тадбирларига ва қуролсизланишга бағишланган конференцияни чақириш тўғрисида аҳдлашиб олиш билан учрашувнинг тугалланишига эришиш учун ҳаракат қилмоқда.

Европа Шарқи ва Ғарбидаги мамлакатлар эндиликда ғоят хилма-хил муносабат соҳаларини қамраб олган шартномалар ва битимлар туркуми билан боғлангандирлар.

Социализм мамлакатлари билан қардошларча дўстлик ва ҳамкорлик иши КПСС ва Совет давлати сиёсатида ҳамиша алоҳида, устун ўринни эгаллаб келди ва бундан буён ҳам шундай ўринни эгаллайверади. Совет Иттифоқи социалистик мамлакатлар билан социалистик интернационализм принципи асосида ҳар томонлама қалин алоқаларни муттасил мустаҳкамламоқда, иқтисодий интеграцияда ва халқаро социалистик меҳнат тақсимотида актив қатнашмоқда. Ҳамдўстлик мамлакатлари ҳаётнинг барча соҳаларида баҳамжиҳат самарали ҳаракат қилмоқдалар. Уларнинг қардошлик иттифоқи Варшава Шартномаси ташкилотида, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашида, дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги икки томонлама Шартномалар системасида ўз ифодасини топмоқда.

Варшава Шартномасидаги мамлакатлар билан бир қаторда Монголия, Куба, Вьетнам, Лаос, Кампучия билан бизнинг қардошларча ҳамкорлик муносабатларимиз ривожланиб бормоқда.

Югославия билан бизнинг алоқаларимиз тобора мустаҳкамланмоқда. Биз Корея Халқ Демократик Республикасининг ватанни тинч, демократик йўл билан бирлаштириш учун олиб бораётган кураши билан бирдаммиз.

Совет Иттифоқи, деб давом қилди докладчи, Хитой Халқ Республикаси билан муносабатларни ўзаро асосда нормаллаштиришни, икки томонлама алоқалар ва мулоқотларни босқичма-босқич кенгайтириш имкониятларини қидириб топишни ҳамон ёқлаб чиқмоқда. Биз бошланган Совет — Хитой сиёсий маслаҳатлашувлари давом эттирилиши тарафдоримиз ва бу маслаҳатлашувлар ижобий натижаларга олиб келишини истардик. Иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш ва яхшилаш шу мамлакатлар халқларининг туб манфаатларига мос бўлиб тушишига аминмиз.

Социализм мамлакатларига қарши сиёсий ва иқтисодий характердаги душманлик ҳаракатлари қилинмоқда, мафкуравий диверсиялар амалга оширилмоқда, давлатлараро муносабатлар практикасида йўл қўйиб бўлмайдиган қўпорувчилик ҳуружлари ва бошқа усулларни қўлламоқдалар. Ғарбнинг Польша Халқ Республикасига нисбатан тутган сиёсатида бу нарса, айниқса, яққол намоён бўлмоқда.

Польша раҳбарлари таъкидлаганларидек (бу ҳақда унинг иттифоқчилари — Варшава Шартномаси мамлакатлари номидан ҳам бир неча марта айтиб ўтилган эди), Польша социалистик ҳамдўстликнинг ажралмас қисми бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

«Мамлакатларимизнинг ҳозирги кунини баҳолар эканмиз, — дейди Ю. В. Андропов, — ...социалистик давлатларнинг ҳамдўстлиги ҳозирги дунёда жуда катта ва самарали роль ўйнаётган бақувват, соғлом организмдир, деб мамнуният билан айта оламиз».

Бизнинг тинчликка, халқаро хавфсизликни таъминлашга қаратилган қатъий йўлимизга агрессив империалистик кучларнинг сиёсати қарама-қарши турибди. Бу сиёсат кейинги йилларда халқаро вазиятни жиддий кескинлаштириш манбаи бўлиб, бундаги кескинликнинг зўрайиши баъзида хатарли чегараларга бориб етмоқда.

Бу шунинг оқибатида рўй бермоқдаки, ҳозир Вашингтон ташқи сиёсатига халқаро муносабатларда зўравонликка сиғинишни таъриф этаётган, дунёни ўз ўлчамлари билан қайта бичишга даъвогарлик қилаётган империячилик хом хаёллари яққол кўриниб турган доираларнинг вакиллари раҳбарлик қиладиган бўлиб қолдилар.

Империалистик доиралар урушдан кейинги бутун давр мобайнида социализм мамлакатларига нисбатан ҳарбий устунликка эришишга зўр бериб ҳаракат қилиб келганлигига қарамай, Варшава Шартномаси ташкилоти билан НАТО ўртасида кучлар тенглигига эришилди. Таркиб топган айни ҳарбий стратегик мувозанат халқаро барқарорликнинг ишончли гарантияси бўлиб хизмат қилиб келди ва хизмат қилиши керак.

Совет Иттифоқи мавжуд тенгликка ёпишиб олмай, қурол-яроғларни чеклаш ва қисқартириш йўлидан бориш, бунда ҳар бир муайян пайтда мувозанат сақланиб қолиши, аммо тобора пастроқ даражада сақланиб қолиши тарафдоридир.

Инсоният олдида вужудга келаётган ўткир проблемаларни ҳал этиш учун асосий масъулият зиммасида бўлган барча кишилар худди шундай позицияга амал қилишлари керакдек эди. Аммо Вашингтондагилар тенглик категориялари билан эмас, балки устунлик категориялари билан фикр юритмоқдалар.

Шу мақсадда улар барча турдаги қурол-яроғларни, биринчи навбатда ядровий қуролларни кўпайтириш программаларини жадаллик билан амалга оширмоқдалар. Уларнинг ўзларигина қуролланиб қолаётганлари йўқ. Бунга ўз иттифоқчиларини ҳам жалб этиб, улардан ҳарбий бюджетларни яна ҳам кўпроқ оширишни талаб қилмоқдалар. Стратегик мувозанатни бузиш учун янги ядро ракеталарини ҳар қандай қилиб бўлса ҳам Ғарбий Европага олиб келиб, у ерда жойлаштиришни истамоқдалар. Бу қанчалик ваҳшиёна бўлиб эшитилмасин, Вашингтондагилар ядро қуролини биринчи бўлиб ишлатиш имкониятини истисно қилмаяптилар.

Ядро урушини йўл қўйиб бўладиган ва ҳатто мақсадга мувофиқ уруш деб эълон қилмоқдалар. Бу уруш унчалик даҳшатли эмас, деган фикрни одамларнинг миясига қуймоқдалар. Шу тариқа уруш ҳаёсизларча пропаганда қилинмоқда.

Сиёсатнинг бундай йўли Қўшма Штатларнинг ўзида, Ғарбнинг бошқа мамлакатларида соғлом фикрловчи арбобларни ташвишга солмоқда. Ғарбда ядро қуролига қарши, урушга қарши авж олиб кетган ҳаракат тўлқини — ўзига хос халқ референдумидир.

Совет Иттифоқи ядро урушини ғоясининг ўзини телбалик деб, бундай урушга даъватларни эса жиноят, деб рад қилади. Биз ядро қуроли ҳеч қачон ишлатилмаслиги учун ҳамма ишни қилиш керак, деган фикрга асосланамиз. Совет раҳбарларининг, бутун партиямиз, бутун совет халқининг қатъий ишончи мана шундай.

СССР биринчи бўлиб ядро қуролини ишлатмаслик тўғрисида ўз зиммасига бир томонлама тартибда мажбурият қабул қилиб, уруш хавфини бартараф этиш тўғрисидаги ғамхўрлик унинг сиёсатида устун эканлигини яна бир бор тасдиқлади.

Совет Иттифоқи ўз зиммасига худди шундай мажбуриятни қабул қилмаган ва ядро қуролига эга бўлган бошқа давлатлар томонидан ҳам худди шундай қадам қўйилишини кутишга ҳақлидир.

НАТО мамлакатлари гўё СССР оддий қуролдан фойдаланишда эркин бўлиб қолади, деган важни олға сурмоқдалар. СССР гўё оддий қурол-яроғлар соҳасида устун эмиш.

Совет Иттифоқи билан унинг дўстлари бундай даъвони ғоят ишонарли тарзда рад этмоқдалар. Улар Варшава Шартномаси мамлакатлари Прагада қабул қилган Сиёсий декларацияда мазкур Шартномада ва НАТОда қатнашувчи давлатлар ўртасида ҳеч қандай қуролни — ядро қуролини ҳам, оддий қуролни ҳам ишлатмаслик тўғрисидаги ўзаро мажбурият баён этилган битимни тузишни таклиф этдилар.

Биз музокараларга дарҳол киришишга тайёрмиз ва НАТО мамлакатларини бизнинг ташаббусимизга жиддий муносабатда бўлишга яна бир бор даъват қиламиз.

Уларнинг НАТО кенгаши июнь сессияси ахборотида баён этилган муносабати шуни кўрсатмоқдаки, улар афтидан иккала гуруҳ мамлакатлари ўртасида куч ишлатмаслик тўғрисида аҳдлашиб олишга муваффақ бўлинганида Европадаги ва бутун дунёдаги вазият соғломлаштириш сари нақадар кескин бурилажагини ҳамон англай олмаяптилар ёки англашни истамаяптилар.

Бугунги кунда совет ташаббуслари ва таклифлари қурол-яроғларни чеклаш соҳасидаги айрим тадбирлардан бошлаб ёппасига ва батамом қуролсизланишгача, шу жумладан ядро қуролини батамом тақиқлаш ва уни йўқ қилишгача кенг қамровли тадбирлар программасидир.

СССР ҳозирги вазиятда кимнинг бўлмасин ҳарбий устунликка эришишга умид боғлаши бемаъни эканлигини неча марталаб айтди ва яна бир карра айтади. СССР ҳарбий устунликка интилгани йўқ ва интилмайди ҳам. Биз бошқа бировларнинг ҳам ҳарбий устунликка бўлган ҳуқуқини тан олмаймиз.

Масъул арбоблар учун, бунинг устига давлатлар сиёсатини бошқараётган арбоблар учун ўзаро мақбул қарорларни қидириб топишдан бошқа оқилона йўл йўқ эканлиги равшан бўлиши керак. Фақат шундай йўлгина ишончли йўлдир.

Музокараларни ҳалол олиб бориш, музокарадошни алдашга уринмаслик, ёлғонни ҳақиқат қилиб ва аксинча ҳақиқатни ёлғон қилиб кўрсатишга уринмаслик — асосий шартдир. Битимлар тенглик ва баббаравар хавфсизлик принципига асосланиши керак. Совет Иттифоқи бу принципдан чекинмайди. Вашингтондагилар буни уқиб олишса яхши бўлур эди.

Шу нарса тобора равшан бўлиб қолмоқдаки, деди сўнгра нотиқ, Американинг ҳозирги маъмурияти аҳдлашувларга эришиш йўлидан эмас, балки ўзининг стратегик қуролларини кўпайтириш программаларини амалга ошириш, ўртача олисликка учириладиган янги ракеталарни Ғарбий Европада жойлаштириш йўлидан бормоқда.

Май ойининг охирида Вильямсбергдаги учрашувда қабул қилинган баёнотда ҳам, НАТО кенгашининг куни кеча тугаган сессиясининг ахборотида ҳам шу йўл равшан кўриниб турибди.

Совет ҳукумати 28 майдаги Баёнотида огоҳлантириб ўтганидек, СССР ва унинг иттифоқчилари хавфсизлигининг манфаатлари бизни ўз мудофаа қобилиятимизни мустаҳкамлаш юзасидан жавоб чораларини кўришга мажбур қилмоқда. Аммо булар — мажбурий чоралардир. Улардан кузатилган бирдан-бир мақсад таркиб топган кучлар мувозанати бузилишига йўл қўймасликдан иборатдир.

АҚШ ва унинг НАТОдаги иттифоқчилари СССРнинг конструктив таклифларига жавоб берсалар халқаро вазиятнинг хатарли ривожланишини тўхтатиб қолишга ҳали кеч эмас.

Аввалига лоақал томонларнинг ядровий аслаҳахоналарини миқдор ва сифат жиҳатдан кўпайтирмай қўйиб, ядро қуролининг бундан буён тўпланишини тўхтатиб туриш тўғрисида аҳдлашиб олиш оқилона иш бўлур эди. Умуман олганда осонлик билан амалга ошириб бўладиган ва айни вақтда самарали бу қадам музокараларни олиб бориш учун ҳам бирмунча қулай шароитларни вужудга келтирган бўлур эди.

Совет Иттифоқи ядро қуролини синашни батамом ва ёппасига тақиқлаш тўғрисидаги шартномани ишлаб чиқиш юзасидан АҚШ ва Англия билан уч томонлама музокаралар яна бошланиши керак, деб ҳисоблайди.

Шу муносабат билан ядро қуролининг ер ости синовларини чеклаш тўғрисида ва тинч мақсадлардаги ядро портлатишлари ҳақида шу пайтгача кучга киритилмаган Совет — Америка шартномаларини эслатиб ўтиш ўринлидир. Биз Вашингтон маъмуриятининг муносабати тўғриланади ва бу шартномалар кучга киради, деб умид қиламиз.

Совет Иттифоқи янги йўналишларда қуролланиш пойгасининг авж олишига йўл қўймаслик учун чоралар кўриш керак, деб ҳисоблайди. Биз АҚШ ҳукуматига бу ишда Совет ва Америка олимлари, мутахассислари учрашиб, ракетага қарши кенг кўламдаги системани вужудга келтиришнинг эҳтимол тутилган оқибатларини муҳокама қилсинлар, деб таклиф этдик. Биз ҳозирча АҚШ маъмуриятининг жавобини олганимиз йўқ.

Совет Иттифоқи таклиф қилганидек, ҳар қандай турдаги қуролни космосда жойлаштирмаслик тўғрисида халқаро шартнома тузиш — биринчи навбатдаги вазифадир. Биз ҳатто бундан ҳам олисроқ боришга — космик фазода ҳам, шунингдек, космосда туриб ерга нисбатан ҳам умуман куч ишлатишни тақиқлаш тўғрисида аҳдлашиб олишга тайёрмиз.

СССР давлатларнинг аслаҳахоналаридан химиявий қуролни йўқ қилиб ташлаш учун изчил курашиб, конкрет таклифлар киритди. Европа қитъаси доирасида худди шу мақсадга олиб борувчи параллел қадамлар қўйилса фойдали бўлур эди. Варшава Шартномаси мамлакатлари Европани химиявий қуролдан батамом ҳоли қилишни таклиф этмоқдалар.

Вужудга келган халқаро аҳвол реалликлари қурол-яроғлар, ҳарбий сиёсат соҳасидагина эмас, шу билан бирга давлатлар ўртасидаги муносабатларнинг барча соҳаларида ҳам, биринчи навбатда турли ижтимоий тузумдаги мамлакатларнинг манфаатларига дахлдор бўлганда алоҳида вазминлик кўрсатилишини тақозо этмоқда.

Давлатларнинг группалари ўртасидаги муносабатларда антагонизм жўрттага авж олдирилганда, ҳар йил иғвогарликлар ва нопок усуллар қўлланганда, ишончсизлик ва шубҳаланиш уруғларини сочганда, давлатлараро ишларда ҳамма қабул қилган одобга ҳатто жуда оз бўлса ҳам риоя этиш лозим деб топилмаса, бу ҳол давлатларнинг бирон-бир группасига ҳам, қолаверса умуман бутун дунёга ҳам наф келтирмайди.

Нотиқ социализмнинг ҳалокати яқинлашиб қолди, деб башорат қилишгача бориб етган арбоблар илгарилари ҳам бўлганини эслатиб ўтди. Ана шу башоратчилар бизнинг машҳур Кукриникслар мўйқаламига жуда мос келадилар. Социализм кучга тўлиб бормоқда ва бундан буён ҳам кучга тўлиб бораверади.

Ҳозир тинчлик тўғрисида ғамхўрлик ҳамма нарсадан юқори қўйилиши керак. Муҳим сиёсий қарорларни қабул қилишга дахлдор бўлган барча кишиларнинг бурчи мана шундан иборат. Жаҳон АҚШ раҳбарларидан кўпроқ масъулият ва ақл-фаросат кўрсатишни кутмоқда.

Биз АҚШ билан муносабатлар урушнинг олдини олиш учун қандай аҳамиятга эга эканлигини ёдда тутиб, бу муносабатларни тўғрилашни истаймиз. Бизнинг қатъий фикримизча, Америка Қўшма Штатлари ҳам СССР билан нормал муносабатларда бўлиш объектив заруратига асосланиши керак. Ядро ҳалокати хавфини бартараф этиш иккала мамлакатнинг умумий манфаатларига мос бўлиб тушган бўлур эди. Бундан барча халқлар, ҳамма қитъалардаги давлатлар ҳаётий манфаатдордирлар.

Совет Иттифоқининг биздан унча олис бўлмаган Канада сингари мамлакат билан таркиб топган муносабатларини биз қадрлаймиз. Шу муносабатлар бундан буён ҳам давом эттирилиши ва ривожлантирилишида ҳамжиҳатлик бўлишига умид қиламиз.

Қарор топган халқаро вазият келтириб чиқариши мумкин бўлган хавф-хатарни ўткир ва батамом тушунарли тарзда ҳис этиш Ғарбий Европада кенг ёйилди. Совет Иттифоқи Ғарбий Европа мамлакатлари тинчликка жиддий хавф солаётган режаларга ўзларини жалб этишга йўл қўймайдилар, деб умид билдиради.

Ўтган йилнинг охирида ГФРда ҳокимият тепасига янги ҳукумат келди, бу ҳукумат шу мамлакат сиёсатига ўзига хос жиҳатларни киритмоқда, деса бўлади. Биз ГФР билан муносабатларни бутун кейинги йиллар мобайнида қандай қурилган бўлса, шундай асосда давом эттириш, шу жумладан, иқтисодий алоқаларни кенгайтириш тарафдоримиз.

Аммо хавфсизлик масалалари асосий соҳадир, албатта. Совет Иттифоқи бу масалани ГФРнинг ҳозирги ҳукумати билан мулоқотларда, жумладан, канцлер Г. Колнинг СССРга қиладиган расмий визити чоғида яқин орада бўлажак музокараларда ҳам асосий масала қилиб қўяди.

Бизнинг мамлакатимиз Франция билан яхши муносабатлар бўлиши, самарали ҳамкорлик қилиниши тарафдоридир. Франция билан ўзаро асосда Европа давлатларининг тинчлиги ва ҳамкорлиги манфаатлари йўлида кўпгина эзгу ишлар қилинди. Бизнинг мамлакатимиз Италия, Англия, Испания билан, Ғарбий Европадаги барча мамлакатлар билан ҳам худди шундай муносабатда бўлиш ва ҳамкорлик қилиш тарафдоридир.

Биз ўзимизнинг яхши қўшнимиз — Финляндия билан муносабатларни давом эттириш ва чуқурлаштириш керак, деган фикрни мамнуният билан айтамиз. Финляндия президенти М. Койвистонинг яқинда СССРга қилган визити натижалари ҳам, унинг Ю. В. Андропов билан учрашувлари ҳамда визит вақтида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Совет—Финляндия Шартномаси навбатдаги 20 йил муддатга узайтирилганлиги ҳам иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларнинг негизини янада кўпроқ мустаҳкамлайди.

Биз аввалгидек қўшнимиз Япония билан нормал муносабатларда бўлишни муҳим деб ҳисоблаймиз. Совет Иттифоқи билан Япония ўртасидаги яхши қўшничилик ҳамкорлиги иккала мамлакат халқларининг манфаатларига, Узоқ Шарқда ва умуман Осиёда тинчлик ҳамда хавфсизлик манфаатларига мос келган бўлур эди.

Аммо кейинги вақтларда Япония раҳбарлари ҳарбий потенциални кўпайтириш томон оғмоқдалар, мамлакатда милитаристик тенденцияларни кучайтирмоқдалар, Вашингтон тиқиштираётган мухолифликдан иборат кенг қамравли стратегияга қўшилмоқдалар. Токиодагилар тинчлик ва яхши қўшничилик фойдасини кўзлаб иш тутганлари тақдирда СССР сиёсий, иқтисодий соҳалар ва бошқа соҳаларда кенг кўламдаги ўзаро алоқаларни ривожлантиришда Япониянинг ишончли шериги бўлиб қолади.

Совет Иттифоқининг капиталистик давлатлар билан муносабатлари қанчалик хилма-хил таркиб топмасин, биз турли ижтимоий тузумдаги мамлакатлар ўртасидаги муносабатларда тинч-тотув яшаш принципи ҳукмрон бўлиб қоладиган йўлни ўтказиб келмоқдамиз ва шу йўлни изчиллик билан ўтказаверамиз. Тинч-тотув яшаш принципи СССР ташқи сиёсий йўлининг ғоят муҳим негизи бўлиб қолмоқда.

Ўзининг миллий мустақиллигини қарор топтириш ва социал тараққиёт учун курашаётган халқлар тобора қатъият билан жаҳон сиёсатининг олдинги маррасига чиқиб олмоқдалар.

Арабларга қарши битимларни тиқиштириш, Яқин Шарқ можаросини бартараф этишнинг Фаластин халқи ҳаққоний манфаатларини назар-писанд қилмайдиган режаларини олға суриш йўлидаги уринишлар арабларнинг тобора кучли қаршилигига дуч келмоқда. Бу сиёсат шунга олиб келдики, ҳамманинг кўз ўнгида Ливанни парчалаб ташламоқдалар, уни курол ўқталиб туриб, Исроил билан таслимчилик битимларини тузишга мажбур қилдилар.

Ҳозир Сурияни тазйиқ ва бевосита таҳдид объектига айлантирмоқдалар. Сурия ўз мудофаасини мустаҳкамламоқда ва Яқин Шарқ ишларида принципиал сиёсат ўтказиб келмоқда.

Бизнинг мамлакатимиз сиёсий бартараф этишнинг одилона принципларини, шу жумладан, Яқин Шарққа оид халқаро конференция чақириш тўғрисидаги таклифни олға сурди. Булар бутун дунёга маълум.

Вашингтон билан Тель-Авив Яқин Шарқ можаросини бартараф этиш йўлида ғовлар вужудга келтирмоқда. Кўп нарса араб мамлакатларининг ўзларига, агрессия кучларига қарши курашда уларнинг жипслигига боғлиқдир.

Эрон билан Ироқ ўртасидаги можарода ҳеч қандай маъно йўқ. Унинг давом эттирилиши ҳар иккала давлатнинг заифлашувидан манфаатдор бўлган империалистик кучларга қўл келади, холос.

Биз Ироқ билан дўстона муносабатлар ўрнатганмиз. Биз Эрон билан нормал, дўстона муносабатлар тарафдоримиз. Совет Иттифоқи бундан буён ҳам Эронни мустақил давлат сифатида кўришни истайди, у билан муттасил яхши қўшничилик муносабатларига интилиб келди ва интилмоқда. Афсуски, Эрон томони яқинда Эрондаги совет муассасалари ходимларидан бир группасига нисбатан қилган ҳуружлари каби ҳуружлар мамлакатларимиз ўртасида бундай алоқаларни ривожлантириш ишига асло хизмат қилмайди. Хуллас, СССР Эрон ҳам ўзаро асосда иш кўриб, биз билан нормал муносабатда бўлишни истайдими ёки унинг қандайдир бошқа ниятлари борми — мана шуларни ҳисобга олиб ҳаракат қилади.

Совет Иттифоқи Афғонистон Демократик Республикаси ҳукумати аҳволни сиёсий бартараф этиш борасида олға сурган программани тўла қўллаб-қувватлаш позициясида турибди. Ана шу программа асосида ташқи жиҳатга тааллуқли масалаларни ҳал этиш тўғрисида аҳдлашиб олиш мумкин. Айни ташқи жиҳатга тааллуқли масалалар ҳал этилиши керак, чунки ички ишларни фақат афғонларнинг ўзлари ҳал этишлари лозим. Бизнинг мамлакатимиз мустақил, қўшилмаган давлат Афғонистоннинг қалин дўсти бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Ташқи кучлар Жануби-Шарқий Осиёнинг ишларига аралашаётганлиги шу райондаги кескинликни юмшатишга тўсқинлик қилмоқда. СССР Ҳинди—Хитой мамлакатларининг Жануби-Шарқий Осиёдаги вазиятни нормаллаштиришга, уни тинчлик, яхши қўшничилик ва ҳамкорлик зонасига айлантиришга қаратилган таклифлари билан батамом бирдамдир.

АҚШ Марказий Америка ва Кариб денгизи районида суверен давлатларга ҳамда миллий-озодлик ҳаракатларига қарши дўқ-пўписа ва қўпол тазйиқ кампаниясини тобора кенг қўламда авж олдирмоқда.

Совет, Иттифоқи Марказий Америка ва Кариб денгизи мамлакатлари тинч қўйилиши керак, ташқаридан уларнинг ички ишларига аралашиш эса тўхтатилиши лозим, деб ҳисоблайди.

Африканинг жанубида кескин аҳвол ҳамон сақланиб қолмоқда. Тинчлик манфаатлари Жанубий Африка республикаси қўшни давлатларга қарши агрессияни тўхтатишини, Ангола Халқ Республикаси территориясидан ўз қўшинларини олиб чиқиб кетишини, БМТнинг Намибия халқига мустақиллик берилиши тўғрисидаги қарорлари бажарилишини, ирқчилик ва апартеид системаси каби шармандали ҳодисага барҳам берилишини тақозо этмоқда. Биз бугунги кунда ҳам Осиё, Африка ва Лотин Америкаси халқларининг озодлик ҳаракатини, дунёнинг шу районларидаги мамлакатлар мустақиллиги ва суверенитетини мустаҳкамлаш йўлидаги курашни қўллаб-қувватлашни ўзимизнинг интернационал бурчимиз деб биламиз.

Совет Иттифоқи қўшилмаслик ҳаракатига кирган давлатларнинг халқаро ишлардаги роли ошиб бораётганлигини табриклайди. Қўшилмаслик ҳаракати империализмга ва урушга қарши позицияларда туриб тобора активроқ курашмоқда, шу мамлакатларнинг яқинда Деҳлида бўлиб ўтган анжумани натижалари ҳам шундан далолат беради.

Биз ривожланаётган давлатларнинг адолатли халқаро иқтисодий тартиб учун олиб бораётган кураши билан бирдаммиз.

Биз Ҳиндистон каби йирик мамлакат билан дўстлик муносабатларини ўрнатганмиз. Ҳиндистон билан ҳамкорлик Осиёда барқарорликка наф келтирмоқда, ялпи тинчликка наф келтирмоқда. Ҳар иккала томон буни қадрламоқда.

Биз қўшилмаган давлатларнинг кўпчилиги билан дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида шартномалар тузганмиз, бу эса бизнинг улар билан муносабатларимиз юксак даражада ривожланганлигини кўрсатади. СССР яхши муносабатлар ўрнатган қўшилмаган мамлакатлар орасида Сурия, Жазоир, Жанубий Яман, Ливия, Ангола, Эфиопия, Мозамбик, Конго Халқ Республикаси мамлакатларини айтиб ўтиш керак.

Совет Иттифоқининг ғоят хилма-хил сиёсий тузумдаги давлатлар билан халқаро алоқалари — мамлакатимизнинг юксак обрў-эътибори эътироф этилганлигидир. Бу — жаҳон сиёсатининг амалда биронта ҳам жиддий масаласи унинг иштирокисиз ҳал этилиши мумкин эмаслигини ва ҳал этилмаётганлигини тушунишдир.

КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукумати давлатимизнинг халқаро аҳволини мустаҳкам деб баҳолайдилар. Мана, қарийб қирқ йилдирки, биз тинчлик шароитида яшамоқдамиз. Бу партиямиз ва мамлакатимиз халқаро фаолиятининг, улар ленинча ташқи сиёсатининг ғоят катта ютуғидир.

КПСС, Совет давлати, деди пировардида А. А. Громико, ер юзида тинчликни сақлаб қолмоқ учун бундан буён ҳам ўзларига боғлиқ бўлган ҳамма ишни қилаверади. Мана шу улуғ ва олижаноб иш учун курашаётган кишиларнинг ҳаммаси Совет Иттифоқини, совет халқини ҳамиша ўзлари билан ёнма-ён кўрадилар.

(Давомли қарсаклар).

(ТАСС).

Доклад қисқартириб босилмоқда. «Правда» ва «Известия» газеталари докладни тўла босиб чиқардилар.

ТИНЧЛИК ЙЎЛИДА, ХАЛҚ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

(Боши биринчи бетда).

Кончилар ўн биринчи беш йилликда зарбдор меҳнат қилмоқдалар, деб давом этди нотиқ. Одамлар муваффақият гаровидир. Уларнинг фаровонлиги, маданияти йилдан йилга ўсиб бормоқда. Биз ишчи ор-номуси қонунларига мувофиқ яшаяпмиз. Бизда ялқовликка, бўшангликка ўрин йўқ. Интизомни, уюшқоқликни янада мустаҳкамлаш кўпроқ натижаларга эришишга имкон беради, деб ҳисоблаймиз. Меҳнат қанчалик серунум, экономикамиз қанчалик мустаҳкам бўлса, ер юзида тинчлик шу қадар пухта бўлади.

Халқаро кескинлик зўрайтирилганлиги учун бутун масъулият Рейган маъмурияти зиммасига тушади, деди Литва Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари депутат **П. П. Гришкявичус.** Коммунизмга қарши янги «салб юриши»нинг ташаббускорлари социализм дунёси билан ҳамиша куч ишлатиш позициясида туриб сўзлашишга уриниб келмоқдалар. Лекин улар тарих сабоқларини назарда тутмаяптилар.

Американинг ҳозирги маъмурияти ўз гумашталари билан биргалашиб олиб, мамлакатимиз ва бошқа социалистик ҳамдўстлик мамлакатларига мисли кўрилмаган бўҳтон ва туҳмат кампаниясини авж олдириб юборди.

Республика партия ташкилоти, деб давом этди депутат, аҳоли ҳамма табақаларининг, айниқса, ёшларнинг сиёсий ҳушёрлигини ошириш, социализмнинг тарихий фазилатларини кўрсатишни яхшилаш, қарши пропаганда ишларини кучайтириш борасида зарур чоралар кўрмоқда. Тинчлик ва социализмнинг ғанимлари ҳамма чиранишлари беҳуда эканлигини билиб қўйишлари лозим. Тарих ғилдирагини ҳеч ким орқага бура олмайди.

Партия Марказий Комитетининг куни кеча бўлиб ўтган Пленуми, деди М. Горький номидаги Ленинград академик Катта драма театрининг артисти депутат **К. Ю. Лавров,** мамлакатимизнинг идеология кадрлари олдига сиёсий-тарбиявий ишларни янада такомиллаштириш борасида масъулиятли вазифалар қўйди. Ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Пленумда сўзлаган нутқида белгилаб берилган катта кўламдаги йўл-йўриқлар ҳар бир коммунистга, ҳар бир совет кишисига яқин ва тушунарлидир. Замон ҳаммамизнинг, шу жумладан, санъат усталарининг ҳам янада катта ижодий самара билан, жамият олдида юксак масъулият билан ишлашимизни тақозо этяпти. Партиянинг барча буюк ишларида унинг ишончли ёрдамчиси бўлиш биз учун томошабин, китобхон, тингловчи олдида ижодкорнинг илҳоми ва истеъдодидан баҳра олган аниқ синфий ва ғоявий позицияларда туриш демакдир.

Сўз — Тошкентдаги Ойбек номли ўрта мактаб ўқитувчиси депутат **М. С. Саматовага** берилади. (Ўртоқ М. С. Саматованинг нутқи газетанинг навбатдаги сонида алоҳида эълон қилинади).

Палаталарнинг кечки қўшма мажлисини Миллатлар Советининг раиси В. П. Рўбен олиб борди.

Ҳозирги давр инсоният олдига анча масалалар қўйдики, уларни ҳал этишни ҳеч кечиктириб бўлмайди, деди СССР Медицина фанлари академиясининг президенти депутат **Н. Н. Блохин.** Аммо йигирманчи асрнинг сўнгги чорагида уруш ва тинчлик масаласи энг муҳим масала бўлиб қолди. Бу масала ядро асрида ва, айниқса, хавф-хатар ортган бугунги кунда яна бир карра идрок этилмоғи, англаганда ҳам мумкин қадар вазминлик билан, бутун масъулият билан, энг муҳими эса янги тарихий воқеликлар позициясида туриб англанмоғи керак.

Ядровий урушга мақбул уруш деб, сиёсатни амалга оширишнинг оз бўлмаса қонуний воситаси деб қараш жиноий авантюризмга айланмоқда. АҚШ маъмуриятининг тўхтовсиз қуролланиш пойгаси ва ядро уруши хавфини оширишга қаратилган авантюристик йўли муҳим халқаро проблемаларни ҳал этишда тажрибаси бўлмаган ва бунинг устига хар қандай маънавий принциплардан маҳрум ҳокимиятдан боши айланган кишиларнинг социализм сари тарихан қонуниятли ҳаракатни тўхтатишга уринишидан бошқа нарса эмас.

Сессияда муҳокама қилинаётган проблемалар, деди Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари депутат **Р. Набиев,** инсоният келажагини қадрлаётган ҳар бир кишини тўлқинлантирмоқда. Ҳар қандай ўткир вазиятда, ғоят қалтис пайтда халқлар мана шу вазиятга бизнинг мамлакатимиз қандай муносабатда бўлишини кутиб туришлари бежиз эмас. Совет Иттифоқи эса мана шу долзарб масалаларга ҳамиша жавоб беради: у тинчлик тарафдори, у агрессив сиёсатга зарба берувчилар сафида туради. Тинчликка ким хавф солаётганлиги ақл-идрокли ҳар бир кишига мутлақо равшан; бу ишни империализм, биринчи навбатда Америка империализми қилаётганлиги маълум.

Нотиқ Ватаннинг иқтисодий қудратини ошириш, мудофаа-оммавий ишларни ҳамда меҳнаткашларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашни ривожлантириш тинчлик ишига хизмат қилади, деб таъкидлади.

Келгуси ҳафта бошларида Прагада, деб маълум қилди ВЦСПС секретари депутат **А. М. Субботин,** «ядро урушига қарши, тинчлик ва ҳаёт учун» жаҳон ассамблеяси бошланади. Халқларнинг хавфсизлиги, инсоният цивилизациясини сақлаб қолиш йўлида курашаётган барча

(Давоми учинчи бетда).

УНИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ САККИЗИНЧИ СЕССИЯСИ

ТИНЧЛИК ЙЎЛИДА, ХАЛҚ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

(Боши иккинчи бетда).

...ижтимоий кучлар учун уруш-га қарши шу катта анжуман очиқдир. Шу кунлардаги касаба союз ҳаракатининг энг характерли томонлари тўғрисида гапирадиган бўлсак, бу нарса биринчи навбатда уруш ва тинчлик проблемалари сари туб бурилишдан иборат. Меҳнаткаш киши ҳарбий-саноат комплексининг ва шу комплекс боқимида бўлганларнинг манфаатлари деб ядро алангасида ҳалок бўлишни, ўз-ўзини йўқ қилишни ҳечам истамайди.

Совет касаба союзларининг тутган йўли равшан, деди нотиқ, бу йўл ишчилар бирдамлигини мустаҳкамлаш учун кураш, Ватан фаровонлиги йўлида фидокорона ижодий меҳнат қилиш, Ватан куч-қудратини янада мустаҳкамлаш, Коммунистик партия ташқи сиёсатини, ижтимоий тузуми турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаши сиёсатини ҳамма чоралар билан қўллаб-қувватлаш йўлидир.

КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукуматининг фаолияти, деди КПСС Приморье ўлка комитетининг биринчи секретари депутат **В. П. Ломакин,** империалистларнинг милитаристик режаларини барбод этмоқда. Партия мураккаб халқаро вазиятда ҳақиқий ленинча матонат кўрсатиб, КПСС XXVI съездининг йўлини изчиллик билан амалга ошириб бормоқда.

Приморье ўлкаси мамлакатнинг марказидан олисда, империалистик доиралар Советларга қарши негизда АҚШ, Жанубий Корея ва Япония ўртасида ҳарбий ҳамкорликни кенгайтиришга зўр бериб уринаётган районда жойлашган. Ўлканинг хусусияти кўп жиҳатдан Тинч океан ҳавзаси мамлакатлари билан ташқи савдо, илмий, маданий алоқаларни амалга оширишда тобора ортиб бораётган аҳамияти билан белгиланади, деб давом қилди депутат.

Приморьеликлар меҳнат ғайратларини Ватаннинг халқаро майдондаги муваффақиятлари билан ажралмас деб биладилар ва мамлакатнинг иқтисодий ҳамда мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш ишига муносиб ҳисса қўшмоқ учун мумкин бўлган ҳамма ишларни қиляптилар, деб таъкидлади депутат.

Совет раҳбарлари тинчликни сақлаб қолиш ва СССР хавфсизлигини мустаҳкамлаш йўлини белгилаб берган КПСС XXIV—XXVI съездлари йўлига изчиллик билан амал қилмоқдалар, деди КПСС Марказий Комитети секретари депутат **Б. Н. Пономарев.** Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, унинг Марказий Комитети, ўртоқ Ю. В. Андропов бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси ана шу мақсадга эришиш, инсоннинг биринчи ҳуқуқи— яшаш ҳуқуқини таъминлаш йўлида Ер юзида тинчликни мустаҳкамлашга қаратилган ҳамма чораларни кўрмоқдадалар.

Совет Иттифоқи Америка империализмининг агрессив йўлига қарама-қарши ўлароқ телбаларча қуролланиш пойгасига барҳам беришга, воқеаларнинг ривожини кескинликни юмшатиш, ижтимоий тузумларидан қатъи назар давлатлар ўртасида тинч-тотув яшаш ва ҳамкорлик қилиш ўзанига солиб юборишга сабот-матонат билан ҳормай-толмай эришиб бормоқда.

Ушбу сессияда ўртоқ Ю. В. Андроповнинг СССР Олий Совети Президиуми Раиси лавозимига сайланиши, деди нотиқ, СССРнинг халқаро миқёсдаги обрў-эътиборини, Совет Иттифоқи ташқи сиёсатининг обрў-эътиборини янада баланд кўтариб, халқлар тинчлиги ва хавфсизлиги учун курашга янги бир омил бахш этади.

Партиямизнинг халқаро йўли барча совет кишиларининг хоҳиш-иродасини ифода этади. Халқимизнинг фидокорона меҳнати шу йўл амалга оширилишининг ғаровидир.

Нотиқ Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссияларининг топшириғига биноан муҳокама этилаётган масала юзасидан СССР Олий Совети қарорини қабул қилиш тўғрисида таклиф киритди.

Сессия «Халқаро аҳвол ва Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати тўғрисида» СССР Олий Советининг қарорини бир овоздан қабул қилди.

СССР Олий Совети ҳукуматнинг КПСС ва Совет давлати ленинча ташқи сиёсий йўлини амалга ошириш борасидаги фаолиятини тўлатўкис ва батамом маъқуллади. КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь ва 1983 йил июнь Пленумларининг принципиал йўл-йўриқларини амалга ошириш борасида ўтказилаётган ва халқаро кескинликни юмшатишга, қурол-яроғларни чеклаш ва қуролсизланиш соҳасида самарали аҳдлашувларга эришишга, мавжуд можаро манбаларини тугатиш ва янгилари чиқишининг олдини олишга ҳамда ижтимоий тузумидан қатъи назар, барча давлатлар билан тенг ҳуқуқли тинч ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган тадбирлари маъқулланди.

Олий Совет Совет Иттифоқининг мудофаа қобилиятини тегишли даражада сақлаш ҳамда унинг иттифоқчилари хавфсизлигини таъминлаш борасидаги тадбирларни якдиллик билан маъқуллади.

Шундан сўнг «Меҳнат коллективлари ва уларнинг корхоналар, муассасалар, ташкилотларни бошқаришдаги ролини ошириш тўғрисидаги СССР Қонуни лойиҳаси ҳақида» СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари депутат **Г. А. Алиев** доклад қилди.

17 июнда СССР Олий Советининг сессияси ўз ишини давом эттиради.

(ТАСС).

СУРАТДА: СССР Олий Советн сессиясида қатнашаётган ўзбекистонлик депутатлардан (чапдан ўнгга) Д. Бекчонова, У. Бекниёзов, А. Файзиева, К. Кенжабоев, Ҳ. Бекназаров ва А. Шариповлар Қизил майдонда.

ТАСС—ЎзТАГ фотоси.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИЮНЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА!

ҚИЗҒИН ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАНМОҚДА

Барча совет кишилари сингари республикамиз меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми материалларини зўр қизиқиш ва ҳаяжон билан ўқиб-ўрганмоқдалар. Жойларда Коммунистик партиямиз томонидан қўйилаётган вазифалар якдиллик билан қўллаб-қувватланаётир, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Ю. В. Андроповнинг Пленумда сўзлаган нутқида баён этилган қоида ва хулосалар кенг меҳнаткашлар оммасининг фикр ва ўйлари билан ниҳоятда ҳамоҳанг эканлиги таъкидланмоқда. Редакциямизга келаётган хат ва хабарлар партия ташкилотлари, турли касб эгалари июнь Пленуми қарорларини бажариш учун якдиллик билан курашишга қарор қилганликларини кўрсатиб турибди.

КЎНГИЛДАГИ ГАПЛАР

Куни кеча ўз ишини тугатган КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил июнь Пленуми материалларини совхозимиз коллективи зўр қизиқиш билан ўқиб ўрганмоқда. Пленумда жуда муҳим масала — партия идеологик, оммавий-сиёсий ишининг актуал масалалари кўриб чиқилганлиги, унда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг сўзлаган ёрқин, сермазмун нутқи биз — қишлоқ меҳнаткашлари қалбини бир олам қувончга тўлдирди.

Дарҳақиқат, қаерда партия ташкилотлари меҳнат коллективларида идеология ишларини яхши, таъсирчан уюштирсалар ўша ерда муваффақиятларга эришилаверади. Биз буни район, совхоз ва бригадамиз мисолида, кундалик турмушда яққол кўриб турибмиз.

Бригадамизда 10 га яқин коммунист ва комсомоллар меҳнат қилишаётир. Улар ўз олдиларида турган вазифаларни сидқидилдан адо этаётганликлари учун ҳам ҳар йили маккажўхори дони етиштириш соҳасида улкан зафарларни қўлга киритиб келяпмиз.

Мен коллективга етакчилик қилиш билан бирга партия ташкилотимиз томонидан топширилган агитаторлик бурчимни ҳам юксак масъулиятни ҳис қилган ҳолда бажаряпман. Ўз бригадам аъзоларига партия ва ҳукуматимизнинг кундалик қарор ва кўрсатмаларини кенг тушунтириш билан бирга олдда турган хўжалик вазифаларини ҳам улар онгига сингдиришга ҳаракат қиламан. Шу туфайли сувчилар ҳам, механизаторлар ҳам, асосий бойлигимиз маккажўхори дони етиштириш муҳим аҳамиятга эга эканлигини яхши тушуниб, онгли равишда ўзларига топширилган вазифани виждонан бажармоқдалар.

Коллективимиз бу йил 65 гектар майдонда маккажўхори ўстирмоқда. Мақсадимиз ҳар гектар ердан камида 100 центнердан «каҳрабо дон» олишдан иборат. Меҳр билан парваришланаётган экинимиз тез ривожланиб, мўл ҳосилдан дарак бермоқда. Ишчиларимиз партиямиз томонидан қўйилган улуғвор вазифаларни бажариш йўлида бундан кейин ҳам ғайрат ва шижоатларини бўшаштирмайдилар. Зиммаларига олган топшириқларини сўзсиз бажаришни таъминлайдилар.

Зулфия ПАРПИЕВА,
Қамаши районидаги «Қорабоғ» совхози маккажўхорчилик бригадаси бошлиғи, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати.

Севикли Ватанимиз, жумладан республикамиз халқ хўжалигининг барча тармоқлари меҳнат коллективлари КПСС Марказий Комитетининг куни кеча ўз ишини тамомлаган навбатдаги Пленуми материалларини қизғин ўқиб-ўрганмоқдалар. Суратда: республикамизнинг йирик корхоналаридан бири — Тошкент экскаватор заводининг биринчи механика цехи ишчиларидан бир группаси (чапдан) токарь Анвар Сулаймонов, Вадим Гребенкин, мастер Василий Волков, пармаловчи Жамол Умарова, фрезерчи Иброҳим Ортиқов, токарь Раҳим Йўлдошев, фрезерчи Иззатали Ҳолматов ўртоқлар. Улар танаффус пайтида Пленум материаллари босилган газеталар билан танишмоқдалар.

В. Молгачёв фотоси.

ПИРОВАРД НАТИЖА УЧУН

«Мамлакатимизнинг ишлаб чиқарувчи кучлари яқин келажакда қай йўлдан ривожланиб боради?» — деган саволга ўртоқ Юрий Владимирович Андропов куни кеча ўз ишини тамомлаган КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумида қуйидагича жавоб қайтарди: **«Энг яқин мақсад равшан: аввало, биздаги мавжуд ишларда тартиб ўрнатиш, мамлакатнинг ишлаб чиқариш ва фан-техника потенциалидан ғоят оқилона фойдаланишни таъминлаш... керак».**

Дарвоқе бу — **«ҳам ҳозирги куннинг талаби, ҳам келгусидаги программавий вазифадир. Бу — ижтимоий тузумимизни такомиллаштириш умумий жараёнининг таркибий қисмидир».** Шу боиски, партия даъват этган бу вазифа, бу таркибий қисм ва бу йўл — барча совет кишиларининг фикрига, ҳис-туйғуларига ҳамоҳанг бўлиб тушди. Ангрен шахтёрлари партия кўрсатган бу йўлни янги бунёдкорлик ишлари йўли деб билмоқдалар. Зеро, меҳнат унумдорлиги ҳам, маҳсулот сифати ҳам, пировард натижада эса бутун турмушимизнинг даражаси ҳам шунга боғлиқ.

Таъбир жоиз бўлса бу йўл — москвалик ветеран ишчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Владимир Комаров ўртоқ Ю. В. Андроповга ёзган хатида айтганидек **«Биз ишчиларнинг йўлимиз!».**

Оддий ишчи В. Комаров хатига **ҳар бир софдил меҳнатчи имзо чекишига аминман** дебди. Менинг ушбу сўзларим унинг хатига чеккан имзом бўлсин.

Турғун ҲАСАНОВ,
Ангрен кўмир кони 9-шахтаси шахтёри, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ҲАМКОРМИЗ, ҲАМФИКРМИЗ

Коммунистик партиямиз доимо янги инсонни камол топтириш — коммунистик қурилишнинг жуда муҳим мақсадигина бўлиб қолмай, шу билан бирга энг зарур шарти ҳам эканлигига асосланиб иш олиб бормоқда. Социалистик давлат омманинг онглилиги билан кучлидир, албатта. КПСС Марказий Комитетининг куни кеча бўлиб ўтган Пленуми «Партия идеологик, оммавий-сиёсий ишининг актуал масалалари»ни кўриб чиққанлиги бунинг яна бир ёрқин далилидир. Унда совет кишиларини ғоявий-сиёсий, маънавий жиҳатдан ва меҳнатсеварлик руҳида тарбиялашни такомиллаштириш ҳақида қимматли фикр ва мулоҳазалар, қоида ва хулосалар илгари сурилди. Мазкур ишни конкрет тарихий вазият билан, ривожланишда давом этаётган ички ва ташқи шароитлар билан боғлаб олиб боришнинг йўл-йўриқлари баён этилди.

Албатта, бутун пропагандамизнинг ҳужумкорлигини кучайтириш, реализм, ҳаққўйлик ва ишчанлик, ютуқларимизни моҳирона кўрсатиш ва одамларни тўлқинлантираётган масалаларни пухта ўйлаб таҳлил этиш, фикр янгилиги ва баён этишнинг равшанлиги учун кураш ҳар бир идеология ходими, ҳар бир коммунист ва партия ташкилотининг муҳим вазифаси бўлиб қолмоғи лозим. Совхозимиз партия ташкилоти ҳам ҳар бир кишини меҳнат қилиш эҳтиёжини сезадиган, умумий манфаат йўлида ҳалол ишлаш заруратини равшан англайдиган қилиб тарбиялашга ёрдам берадиган ушбу Пленум материалларини атрофлича, синчковлик билан ўрганилиши ҳақида қайғурмоқда. Бўлимлар ва бевосита дала шийпонларида Пленум материаллари ўқиб ўрганилмоқда, унинг энг муҳим қоида ва хулосалари меҳнат аҳлига тушунтирилмоқда. Совхозимиз коллективининг ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йилида 5000 тонна пахта ва кўплаб чорвачилик, сабзавот, полиз маҳсулотлари етиштириш юзасидан олган мажбуриятларини бажаришни идеологик жиҳатдан таъминлашга эътибор ҳар қачонгидан кучайтирилди. Ишчан агитатор ва пропагандистлардан Р. Қозоқов, Т. Худанов, Г. Ўрозимбетов, А. Олменов, К. Тоасаров кабилар бу ишда ғайрат кўрсатмоқдалар.

Июнь Пленуми материаллари идеологик, оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш, унинг самарадорлигини оширишда биз учун ҳаракат программаси бўлиб қолади.

Ш. ЭШИМБЕТОВ,
Беруний районидаги Охунбобоев номли совхоз партия комитетининг секретари.

ЛЕНИН МУКОФОТИ ВА СССР ДАВЛАТ МУКОФОТИ КОМИТЕТЛАРИДАН

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги фан ва техника соҳасида Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофоти комитети ҳамда СССР Министрлар Совети ҳузуридаги адабиёт, санъат ва архитектура соҳасидаги Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофоти комитети 1984 йилги Ленин мукофотларини олишга топшириладиган ишларни 1983 йилнинг 16 октябригача қабул қилади. 1982 йилнинг 16 октябридан кечикмай эълон этилган (ижро қилинган, қурилган) илмий ишлар, адабиёт, санъат ва архитектура асарлари кўриб чиқиш учун қабул қилинмоқда. Техника соҳасидаги ишлар халқ хўжалигига жорий этилган бўлиши лозим.

1984 йилги СССР Давлат мукофотларини олиш учун топшириладиган ишлар 1983 йилнинг 15 декабригача қабул қилинади. Илмий ишлар 1982 йилнинг 15 декабридан кечикмай, адабиёт, санъат ва архитектура асарлари шу йилнинг 15 июнидан кечикмай эълон этилган бўлиши лозим. Техника соҳасидаги ишлар халқ хўжалигига жорий этилган бўлиши лозим.

Битта ишнинг ёки биргина номзоднинг ўзини бир маҳалда Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофотига кўрсатилишига йўл қўйилмайди.

Ишларни тақдим этиш ва расмийлаштириш билан боғлиқ барча масалалар юзасидан қуйидаги адресларга мурожаат этилсин: 125047, Москва, 47, 3-Тверская-Ямская кўчаси, 46, телефонлар: 250-38-08, 250-19-47, фан ва техника соҳасида Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофоти комитети; 101414, Москва, ГСП-4, Неглинная кўчаси, 15, телефонлар: 223-44-67, 223-62-47, адабиёт, санъат ва архитектура соҳасидаги Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофоти комитети.

ИНСТИТУТ ЮБИЛЕЙИ

ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими сабзавот-полиз экинлари ва картошка илмий-тадқиқот институти ташкил этилганлигига 50 йил тўлди. Институт коллективи сабзавот, полиз экинлари ва картошка селекцияси ҳамда уруғчилиги соҳасида кўп иш қилди, шу экинларни етиштириш ва йиғиштириб олишнинг механизациялаштирилган технологиясини ишлаб чиқди, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашнинг самарали воситаларини топди.

Юбилейга бағишлаб 16 июнь куни бўлиб ўтган тантанали йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Е. А. Айтмуротов институт коллективига Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғини топширди. Институт коллективи сабзавотчилик, полизчилик ва картошкачилик юзасидан илмий тадқиқотлар соҳасида эришган муваффақиятлари, республикада ана шу тармоқларни ривожлантиришга катта ҳисса қўшганлиги учун ва ташкил этилган кунига 50 йил тўлиши муносабати билан шу мукофотга сазовор бўлди.

Йиғилиш иштирокчилари олимлар партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети шундан кейинги Пленумларининг қарорларига амал қилиб, ўз фаолиятлари савиясини янада кўпроқ оширадилар, мамлакат Озиқ-овқат программасини рўёбга чиқариш ишига салмоқли ҳисса қўшадилар, деб ишонч билдирдилар.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

16 июнь куни Тошкентда халқ депутатлари шаҳар Советининг сессияси бўлиб ўтди. Сессияда шаҳар аҳолисига транспорт хизмати кўрсатишни янада яхшилаш вазифалари муҳокама қилинди. Депутатлар КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленумининг қарорлари асосида пассажир транспорти ишини такомиллаштириш йўлларини белгиладилар.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада замонавий ва халқ қўшиқ санъатини ривожлантириш ҳамда пропаганда қилишдаги хизматлари учун А. Навоий номли Наманган область ўзбек давлат музикали драма ва комедия театрининг артисти ўртоқ Камол **Раҳимовга** **«Ўзбекистон ССР халқ артисти»** фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада соғлиқни сақлашни ривожлантиришдаги хизматлари учун Хоразм область туғруқхонасининг бош врачи ўртоқ Евгения Андреевна **Гладилинага** **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач»** фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўзбек совет адабиётини ривожлантиришдаги хизматлари учун ёзувчи ўртоқ Ҳамидулла **Ёқубовга** **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими»** фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика моддий маданияти ёдгорликларини таъмирлашда кўп йил самарали ишлаганлиги учун Усто Ширин Муродов номли Бухоро махсус илмий-таъмирлаш ишлаб чиқариш устахонаси таъмирловчилар бригадаси бошлиғи ўртоқ Очил **Бобомуродов**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

Дон — бойлигимиз

ҒАЛЛАКОРЛАР ҒАЙРАТИ

Бу йил Андижон областида 10,5 минг гектар майдонда бошоқли дон экинлари ўстирилди. 140 минг тонна дон етиштириш ва давлатга 31 минг тонна дон сотишга аҳд қилган область ғаллакорлари экинларни юксак агротехника қоидалари асосида меҳр билан парвариш қилдилар. Натижада ғалла тез пишиб етилди. Ўрим мавсуми уюшқоқлик билан бошланди. Ҳозир область далаларида 100 дан ортиқ комбайнлар ишлаб турибди.

Бу ишга Марказий Фарғона чўлида жойлашган Қўрғон Комсомолобод райони ғаллакорлари биринчи бўлиб киришган эдилар. Улар ғалла ўримини ҳам областда биринчи бўлиб тамомладилар.

Ўримнинг дастлабки кунлариданоқ жасорат кўрсатиб ишлаган комбайнчилар арпа ҳосилини қисқа вақт ичида нобуд қилмай йиғиштириб олдилар. Сомони эса ғарамларга босиб қўйилди. Ҳар гектар ердан олинган арпа ҳосили гектар бошига 20 центнердан зиёдроқни ташкил этди. Илғор хўжаликлар ва бригадаларда 30—32 центнердан хирмон кўтарилди. Бу Қўрғон район шароитида яхши кўрсаткичдир. Ўрим-йиғим ишлари, айниқса, «Оқ олтин», «Дўстлик», Мирзаахмедов номли совхозларда уюшқоқлик билан ўтказилди.

Балиқчи, Избоскан, Москва районларида ҳам ўрим-йиғим тобора жадаллаштирилмоқда.

А. ҚУРОНБОЕВ.

Ипатоволиклар усулида

● ФАРҒОНА. («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Киров райони хўжаликларида ғалла ўрим-йиғими қизғин давом этмоқда. Мамлакат Озиқ-овқат программасини бажаришга муносиб ҳисса қўшишни ўз бурчлари деб билган ғаллакорлар етиштирилган бошоқли дон экинларини сира нобуд қилмай ўриб-янчиб олиш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. 720 гектар майдонга бошоқли дон экинлари экилган эди. Ана шу майдонлардаги ғалла ҳосилини қисқа муддатларда йиғиштириб олиш учун ипатоволиклар методи асосида ташкил этилган 10 та йиғим-терим отряди шу кеча-кундузларда юксак унум билан ишламоқда.

Биринчи бўлиб ўримга киришган «Партия XX съезди» колхозининг Абдуманнон Ҳазратқулов бошлиқ бригадаси коллективи 25 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 16 ўрнига 35 центнердан дон йиғиштириб олди. Энди навбат хўжаликнинг 120 гектарлик ғаллазорларига келди. Ғаллакорлар, транспортчилар ўрим-йиғим ишларини ўн иш кунида туғаллаш учун барча куч ва воситаларини тўла сафарбар этмоқдалар.

О. ҲАКИМОВ.

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

НАТИЖАЛАР ЧИҚАРИЛДИ

● ХАНОЙ. Бу ерда бўлиб ўтган республика конференциясида мамлакатнинг турли вилоятларида қишлоқ хўжалиги соҳасида ўтказилган тажрибаларнинг натижалари чиқарилди.

Конференция қатнашчилари шоликорлик соҳасидаги территориал ихтисослашувни янада ривожлантириш, хўжаликларнинг моддий базасини мустаҳкамлаш, малакали кадрлар тайёрлаш юзасидан амалий тавсиялар ишлаб чиқишди. Серҳосил шоли навларини етиштиришга ихтисослашган районлар 1985 йилда мамлакатга салкам 8 миллион тонна, яъни бутун ҳосилнинг ярмисини, товар-маҳсулотнинг катта қисмини берадилар.

КАТТА ҒАЛАБА

● БЕРЛИН. Лейпцигдаги С. М. Киров номли оғир транспорт машинасозлиги заводининг коллективи меҳнатда катта ғалабага эришди. Бу коллектив бир неча йилдан бери аъло сифатли меҳнат корхонаси деган ҳақли номни оқлаб келмоқда. 125 тонна юк кўтара оладиган 4-мингинчи темир йўл крани тайёрланиб, совет буюртмачиларига топширилди.

ЯНГИ ТРОЛЛЕЙБУС

● СОФИЯ. Ботевград «Чавдар» автокомбинатининг мутахассислари яратган янги троллейбуслар Пловдивда синаб кўрила бошлади. Троллейбуснинг узунлиги 16 метрдан ортиқ бўлганлиги туфайли айни бир вақтда 148 пассажирни таший олади. Келгуси йилнинг бошларидан шундай машиналарни кўплаб ишлаб чиқаришга киришилади.

ПЛАН ИШЛАБ ЧИҚИЛДИ

● ПРАГА. СССР — Ғарбий Европа газ қувурининг тўртта компрессор станцияси иссиқлигидан фойдаланадиган йирик теплица комплексларини Словакия учун қуриш плани ишлаб чиқилди. Беш гектар майдонни эгалловчи комплекслардан бири Нитра шаҳри яқинида барпо этилади. У ерда бир ярим гектарлик майдонда қурилган теплицалар ярим йилдан бери ишлаб турибди. Уларни компрессор станцияларнинг иссиқлиги ёрдамида иситиш кўмир билан иситишга қараганда учдан бир ҳисса арзон тушади.

КОНФЕРЕНЦИЯ ТУГАДИ

● БУХАРЕСТ. Румыния пойтахтида саноатдаги автомат ва ахборот системаларига бағишланган халқаро конференция тугади. Унинг ишида Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг вакиллари қатнашдилар. Конференцияда автоматика ва ҳисоблаш техникаси, ишлаб чиқариш жараёнларини бошқариш назарияси соҳасида эришилган ютуқлар ҳақидаги ахборот ўртоқлашилди.

(ТАСС).

КАПИТАЛИЗМ ИЛЛАТЛАРИ

ЖИДДИЙ ТАШВИШ

Ғарбий Берлин жамоатчилиги ишсизларнинг доим кўпайиб бораётганлигидан жиддий ташвишланаётганлигини очиқдан-очиқ билдирмоқда. Ғарбий Берлин немис касаба союзлари бирлашмаси раиси М. Пагельснинг айтишича, биргина ўтган йилнинг ўзида машинасозлик, электротехника, қурилиш, химия саноати тармоқларида ва саноатнинг бошқа соҳаларида қарийб 20 минг иш ўрни тугатилган эди. Иш ўринларининг қисқартирилиши натижасида шу йилнинг охиригача яна 18 минг киши ишдан бўшатилади.

Шаҳар сенати жон-жаҳди билан қўллаб-қувватлаб келаётган корхона эгаларининг бундай сиёсати шунга олиб келмоқдаки, Ғарбий Берлинда ишсизлар сони шу йилнинг ўзидаёқ 100 минг кишини ташкил этади, деб тасдиқлади касаба союз раҳбари.

МИЛЛИОНЕРЛАР ҲУКУМАТИ

Рейган маъмуриятидаги мансабдор кишиларнинг молиявий аҳволи тўғрисида яқинда Вашингтонда эълон қилинган маълумотларга кўра, ҳозирги ҳукумат бошлиқлари АҚШ тарихида энг бой маъмурлар ҳисобланади. Унинг 13 аъзосидан 8 нафари миллион доллардан ортадиган мулкка эга бўлиб, қолганларининг эса миллионер бўлишига жуда оз қолган.

Расмий ахборотлар шуни кўрсатадики, ҳукумат аъзолари шахсан бойиш мақсадида ўз хизмат лавозимларидан зўр бериб фойдаланмоқдалар. Масалан МРБ бошлиғи У. Кейси унинг агентлари биржа акцияларининг баҳосини аниқлаш тўғрисида тўплаётган махфий маълумотларни яхшилаб ўрганиб, бу ахборотлардан ўз манфаатлари йўлида фойдаланмоқда. Бошқа мансабдорлар ҳам шу йўсинда иш кўриб, ўз бойликларини зўр бериб кўпайтирмоқдалар.

ОРТИҚЧА КИШИЛАР

Австралияда ҳам ишсизлар армияси йил сайин кўпайиб бормоқда. Камберрадан берилган хабарга кўра, мамлакатда сўнгги ўн икки ой мобайнида ортиқча кишилар армияси яна 270 минг кишига кўпайган. Ҳозирги вақтда меҳнат биржаларида 720 минг ишсиз рўйхатга олинган. Бироқ, давлат министри М. Янгнинг айтишича, «яширин ишсизлик»ни ҳам ҳисобга олганда австриялик ишсиз кишилар 1 миллиондан ошиб кетади. Бу эса мамлакатдаги жами меҳнатга ярокли аҳолининг тахминан 14 процентини ташкил этади.

ХАБАРЛАР ОҚИМИ

ВЕНГРИЯ — БОЛГАРИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

● БУДАПЕШТ. Бу ерда Венгрия — Болгария музокаралари бўлиб ўтмоқда. Музокараларда Венгрия делегациясига ВСИП Марказий Комитети Биринчи секретари Янош Кадар, Болгария делегациясига БКП Марказий Комитети Бош секретари, БХР Давлат Кенгаши Раиси Тодор Живков бошчилик қилмоқда.

Венгрия делегациясининг бошлиғи фикрлашув давомида ВХР билан БХР ўртасида, ВСИП билан БКП ўртасида алоқалар тобора мустаҳкамланиб, иккала мамлакатнинг ҳамма соҳаларидаги ҳамкорлиги муваффақиятли ривожланиб бораётганлигини таъкидлади. ВХР, БХР, СССР ва бошқа социалистик мамлакатларни бир-бири билан боғлаб турган қардошларча дўстлик шу муносабатларнинг ривожи учун асосий таянчдир. Бу иттифоқни бундан кейин ҳам мустаҳкамлаш керак.

БХР делегациясининг бошлиғи Венгрия билан Болгария ўртасида, ҳар иккала партия ўртасидаги муносабатлар марксизм-ленинизмнинг мустаҳкам принципларига ва социалистик интернационализмга асосланаётганлигини айтди. Ғоялар ва мақсадларнинг муштараклиги иккала давлат халқларини иноқлаштирмоқда, уларни янги жамият қурилишининг муҳим вазифаларини амалга ошириш учун сафарбар қилмоқда.

ПРАГА АССАМБЛЕЯСИНИ ҚУВВАТЛАБ

● ХАНОЙ. «Тинчлик ва ҳаёт учун, ядро урушига қарши» шиори остида Прагада ўтказиладиган жаҳон ассамблеяси муҳим сиёсий воқеа бўлиб, империализм ва халқаро реакция кучлари ядро қуролини ишлатиш билан таҳдид қилаётган, инсониятни жаҳон миқёсидаги фалокатга олиб бораётган бир вақтда алоҳида аҳамият касб этади. Жаҳон Тинчлик кенгашининг вице-президенти, тинчликни ҳимоя қилиш Вьетнам комитетининг раиси Фан Ань бу ерда бўлиб ўтган матбуот конференциясида шуни таъкидлади.

Оғир агрессив урушни бошидан кечирган Вьетнам халқи, деди сўзини давом эттириб Фан Ань, Прага ассамблеясини муваффақиятли ўтказиш учун салмоқли ҳисса қўшишга интилмоқда. Бизнинг делегациямиз вьетнамликларнинг тинчликда яшашни истаганлигини билдиради, Лаос ва Кампучиядаги қардош халқлар билан биргаликда Вьетнам халқи ҳам тинчлик учун, жануби-шарқий Осиёда барқарорлик ва ҳамкорлик учун курашаётганлиги тўғрисида гапиради.

БЕЛЬГИЯДА ТИНЧЛИК УЧУН КУРАШЧИЛАР АНЖУМАНИ

● БРЮССЕЛЬ. Тинчлик ва ривожланиш учун кураш Бельгия миллий комитетининг Наморада бўлиб ўтган сессияси Американинг янги ядро ракеталарини Ғарбий Европада жойлаштиришга қарши 23 октябрда ўтказиладиган оммавий норозилик намойишига тайёргарлик планини маъқуллади. Урушга қарши ҳаракатнинг мамлакатдаги мана шу энг катта мувофиқлаштирувчи маркази 40 та жамоат, ёшлар, хотин-қизлар ташкилотлари, диний ва бошқа ташкилотларни ўз ичига олади.

Сессияда қабул қилинган резолюцияда комитет Бельгия территориясида Американинг янги ракеталарини жойлаштиришга ҳар қандай тайёргарлик ишларини тўхтатишни яна талаб қилди.

ЯДРОВИЙ ТЕЛБАЛИККА ХОТИМА БЕРИЛСИН

● ВАШИНГТОН. Рейган маъмуриятининг янги ялпи қирғин қуроли — биринчи зарба берувчи қитъалараро «МХ» баллистик ракетасининг яратишдан иборат хавфли программасига қарши Америка конгресси биноси олдида «МХ» ракеталарига йўл йўқ!», «Ядровий телбаликка хотима берилсин!» деган шиорлар остида оммавий норозилик митинги бўлиб ўтди.

Жуда кўп қонун чиқарувчилар, сиёсат ва жамоат арбоблари қатнашган бу митинг конгрессда ва умуман мамлакатда маъмуриятнинг америкаликларга зўр бериб тиқиштираётган милитаристик программасига қарши кураш кучайганлигини намойиш қилди.

Митингда сўзга чиққан нотиқлар Капитолияда маъмуриятнинг қуролланиш пойгасини кескин кучайтиришдан иборат авантюристларча планини тасдиқлатиб олишга уринишларига қаршилик кучаяётганлигини уқтириб ўтдилар. Ғоят хавфли, қимматга тушадиган ва бекарорлик келтириб чиқарадиган «МХ» программасига қарши кураш, деди сенат аъзоси Эдвард Кеннеди (демократ, Массачусет штатидан) эндигина бошланди Америка халқи конгрессни «МХ» ракеталарини яратиш ва кўпайтириш планларини йўқ қилиб юборишга мажбур этиши керак, деб уқтирди у.

Р. МУГАБЕНИНГ НУТҚИ

● ЖЕНЕВА. Жанубий Африка Республикаси режими қуролли ҳужум қилиб ва ҳар хил бандитларча ҳаракат ташкил этиб, қўшни мустақил мамлакатларда аҳволни беқарор қилишга, уларни Африка жанубидаги озодлик курашини қўллаб-қувватлашдан воз кечишга мажбур этишга уринмоқда. Зимбабве Бош министри Р. Мугабе халқаро меҳнат ташкилотининг бош конференцияси сессиясида сўзга чиқиб, шуни таъкидлаб ўтди.

Аммо ирқчиларнинг бу режалари барбод бўлишга маҳкум этилган, деб уқтириб ўтди у. Режимнинг агрессив ҳаракатлари «фронт олди» давлатларини чўчита олмайди. Аксинча, Преториянинг бундай сиёсати муқаррар равишда регионда озодлик курашининг кенгайишига сабаб бўлади. Африка халқлари Намибия ватанпарварлари билан бирдамдирлар. Претория ўзи босиб олган шу территорияда ҳеч қачон ғалаба қозона олмайди, деди нотиқ. «Алоқа группаси» деб аталган группага кирган Ғарб мамлакатларининг хийла-найрангларини қоралаб, уларнинг Претория режимига хомийлик қилиш сиёсати, Намибия проблемасини тинч ҳал этиш истиқболини йўққа чиқаради, деб таъкидлади у.

(ТАСС).

Совет турмуш тарзи

ОТАХОН

Чеҳраси дала шамолида қорайган, нигоҳида турмушидан мамнунлик ифодаси сезилиб турган бу кишининг ёши улуғ бўлса-да, аммо йигитлардай тетик ва бардам. Набижон ота билан суҳбатлашган кишининг баҳри дили очилиб кетади. Оила, фарзандлар ҳақидаги юракдан айтилган сўзлар кўнгилда илиқ бир ҳавас уйғотади. «Набижон ота пири бадавлат, бойлиги тенгсиз, бахтиёр қариялардан экан» деб ҳавас қилиб айтилган сўзлар кишининг қулфи дилини очиб юборади.

— Отахоннинг ўн олти бахти, ўн олти тахти бор. Бу — унинг ўн олти ўғил-қизи, — дейди «Намуна» колхозининг аъзолари.

— Партия ва ҳукуматимизга раҳмат, — отахоннинг айтадиган биринчи сўзи шундай миннатдорчиликдан бошланади доим. Кейин ёшларга ўзининг болалик, ёшлик йиллари, оилавий ҳаёти ҳақида узоқ хотираларга берилганча ҳикоя қила бошлайди: — Болалигим ўтган йилларда ҳозиргидай фаровонлик кимнинг тушига кирибди, дейсиз. Отам — Тоир бобо инқилобдан олдин чоракор эди. Ҳозирги «Намуна» колхози ташкил этилганда биринчи бўлиб унга аъзо бўлиб кирган. У қишлоқдагина эмас, бутун воҳага уста, тажрибали пахтакор бўлиб танилган эди. Мен ҳам шу касбни отамлардан ўрганганман. Ипак пахтадан мўл ҳосил етиштиришга ҳисса қўшганим учун партия ва ҳукуматимиз мени «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор» унвони ҳамда «Ҳурмат Белгиси» ордени билан тақдирлади.

Ҳозир Набижон ота Тоиров пенсияда, қарилик гаштини суряпти. Турмуш ўртоғи Саломатбиби ая билан тез-тез ўғиллари, қизлари, келинлари ишлаётган пахта даласига чиқиб, қўлларидан келганча ёрдам бериб туришади. Ўн олти ўғил-қизнинг ҳаммаси ҳам яхши касб эгалари бўлиб етишишган, элга қайишиб ҳамқишлоқларидан фақат олқиш олиб яшамоқдалар. Тўнғичлари — Орифжон колхозда бухгалтер бўлиб ишлайди, олти фарзанднинг отаси. Азимжон, Шарифжон ва Самаджонлар эса бир касб эгалари — колхозда шоферлик қилишади. Улар ҳам ўзларидан кўпайишган. Олимжон билан Кароматхонлар ўз ҳаётларини кишилар саломатлигига бағишлашган. Улар эл ҳурматини қозонган шифокорлар. Абдумалик болаларнинг севимли мураббийси, муаллим. Маъруфжон, Фотимахон, Марҳаматхон ва Тожинисолар эса ота касбини давом эттириб, пахтакорлик қилишяпти. Бошқа фарзандлари энди мустақил ҳаётга қадам қўйиб келишяпти.

Ўн олти фарзандни вояга етказган бахтиёр ота-она Набижон ота билан Саломатбиби ая гарчи пенсияда бўлсалар ҳам, колхоз юмушидан узоқлашганлари йўқ. Улар бу йилги мавсумда икки қути ипак қурти боқиб, давлатимизга 180 килограмм сифатли пилла етказиб бердилар. Термиз районидаги «Намуна» колхозида истиқомат қилаётган Набижон ота ва Саломатбиби ая Тоировларнинг бахтли турмушига ҳамма ҳавас билан қарайди. Меҳнат қилган элда азиз, деб шунга айтишади-да. Набижон ота оиласи ҳам ўз бахтини меҳнатдан топган.

А. УСМОНОВ.

МУҲАММАД АЛ-ХОРАЗМИЙ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 1200 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

АЛЛОМА ВАТАНИДА

Шу йилнинг кузида хоразмлик буюк аллома Муҳаммад ал-Хоразмий туғилган куннинг 1200 йиллиги тантанали нишонланади. Бу тарихий санага бутун прогрессив инсоният ҳозирлик кўрмоқда. Бунинг сабаби равшан: Хоразмий жаҳон фани хазинасига бебаҳо дурдоналар қўшган қомусий олимдир.

Алломанинг юрти — Хоразм қутлуғ санани муносиб кутиб олишга қизғин тайёрланяпти. Юбилейга ҳозирлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича ташкилот комитети белгилаган тадбирлар изчиллик билан амалга оширилмоқда. В. И. Ленин номли Хоразм давлат педагогика институтида олимнинг математика, астрономия, тарих, химия ва медицинага оид илмий меросига бағишланган тематик кечалар ўтказилди.

Техникумимизда бўлиб ўтган илмий-назарий конференция эса Ал-Хоразмийнинг математика соҳасидаги ижодига бағишланди. Республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи З. Ҳакимова раҳбарлигида алломанинг илмий фаолияти тўғрисида рефератлар тайёрланди, алоҳида бюллетень чиқарилди, олимнинг асарларидан иборат кўргазма ташкил қилинди. Чизмачилик ўқитувчиси Н. Голованов ишлаган ҳайкал-портретда Хоразмий сиймоси ўз аксини топди.

Юртдошимиз меросини ўрганишда ёшлар лекторийси муҳим роль ўйнаяпти. Унда олимлар, «Билим» жамияти аъзолари лекциялар ўқишади. Айниқса, «Буюк математик», «Ал-Хоразмий — ўрта асрнинг машҳур астрономи ва географи», «Ал-Хоразмий ва ҳозирги замон кибернетикаси», «Ал-жабрнинг туғилиши», «Ал-Хоразмий ва музика» мавзуларида ўқилган лекциялар тингловчиларда катта таассурот қолдирди. «Ёш математик» тўгараги машғулотларида олимнинг ҳаёти ва ижод йўли ўрганилмоқда.

Юбилей тараддуди областнинг ҳамма жойида кенг авж олди. Хивада меъморчилик санъати обидаларини таъмирлаш, юбилей меҳмонларини кутиб олишга тайёргарлик кўриш, олим ижодига оид кўргазма ташкил этиш ва бошқа қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Урганч шаҳрида, Хонқа районидаги Ал-Хоразмий номли совхозда ўрнатилган ҳайкаллар аллома хотирасига чексиз ҳурмат-эҳтиром рамзи бўлади. Мактабларнинг математика кабинетларида ташкил этилган Хоразмий асарлари кўргазмаси ҳамманинг эътиборини ўзига тортади.

Ал-Хоразмий илмий мероси пропагандасига катта аҳамият берилмоқда. Штатсиз лекторлар, илмий ходимлар, педагоглар, «Билим» жамияти аъзоларининг иштирокида область партия комитети ўтказган семинарда шу масала хусусида гап борди. Туркум лекциялар, докладлар тингланди. Вақтли матбуот, радио ва телевидение алломанинг кўп қиррали илмий фаолиятини чуқур ва кенг ёритишга катта эътибор бермоқда.

С. ОЛЛОБЕРГАНОВ,
Урганч қурилиш техникуми директори, педагогика фанлари кандидати.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 17/VIда **Жизель.** 18/VIда **Фауст,** 19/VIда **Оламнинг яратилиши.**

М. АВЕЗОВ НОМЛИ ҚОЗОҚ ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ — 17/VI да **Ворислар,** 18/VI да **Қоракўз,** 19/VIда **Келинлар қўзғолони.**

ДАВЛАТ РЕСПУБЛИКА ҚЎҒИРЧОҚ ТЕАТРИДА — 18/VI да **Маугли** (11.00, ўзбек тилида).

●

АНДИЖОН ШАҲРИДА

1983 йил 21—22 июнда электромеханика техникуми биносида

(Киров кўчаси, 80-уй)

Халқ истеъмолидаги ортиқча моллар улгуржи савдоси бўйича

РЕСПУБЛИКА ЯРМАРКАСИ ЎТКАЗИЛАДИ

Давлат ва кооператив савдонинг улгуржи ва чакана ташкилотлари вакиллари; халқ истеъмолидаги ортиқча моллари бор бўлган бошқа ташкилотларнинг вакиллари ярмаркага таклиф қилинади.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги.
«Ўзбекбирлашув»
«УЗТОРГПОСРЕДКОНТОРА».

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси

МИКРОБИОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ

вакант вазифага

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

экспериментал технология лабораторияси **кичик илмий ходими** (микробиология ихтисослиги бўйича).

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб 15 кун.

Конкурслар тўғрисидаги қоидаларга биноан аризалар ва ҳужжатлар ушбу адресга юборилади: 700143, Тошкент шаҳри, 143-алоқа бўлими, Академиклар шаҳарчаси.

●

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг

ТОШКЕНТ ВАКЦИНА ВА СИВОРОТКА ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

лабораториялар бўйича вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудирлар: иммунология (аллергология группаси билан, фан доктори), вирусли препаратлар (медицина фанлари доктори ва кандидати);

катта илмий ходимлар: вирусли препаратлар, бактериал препаратлар, қон препаратлари биотехнология (медицина фанлари кандидатлари);

кичик илмий ходимлар: бактериал препаратлар, қон препаратлари, озуқланиш муҳити (врачлар), биотехнология, биохимия.

Конкурс муддати — 7 июлгача.

Мурожаат учун адрес: 700015, Тошкент шаҳри, Кафанов кўчаси, 93-уй. Телефонлар: 55-81-06, 55-81-04.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг коллективи план ва молия бўлими бошлиғи Ғ. Жабборовга опаси **Бибинисо ЖАББОРОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент давлат педагогика институти ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари ва физика факультети коллективи физика факультетининг собиқ декани **Санъат Абдураҳмонович ХУЖАЕВнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

Ф. ГОЙЯНИНГ АВТОПОРТРЕТИ

Сарагоса шаҳрида улуғ испан рассоми Франсиско Гойянинг номаълум автопортрети топилди. ЭФЭ ахборот агентлигининг хабар қилишича, гап катта ўлчамдаги ва 1792 йил апрели қайд қилинган расм ҳақида бормоқда. Тадқиқотлар автопортретдаги имзо мўйқалам устасининг ўзига тегишли эканлигини тасдиқлади.

ҚАДИМИЙ ҚЎРҒОН

«Жапан таймс» газетаси япониялик археологлар Осака шаҳри яқинида қабила бошлиғининг дахмасини топганликларини хабар қилди. Бу мамлакатда топилган шундай турдаги дафналарнинг энг қадимийсидир. Олимлар уни учинчи асрга тааллуқли демоқдалар. Дафнадан топилган вазалар ва лойдан ясалган идишлар кам ўрганилган ўша замон турмуши ҳақида кўп нарсани айтиб бериши мумкин.

ҚИДИРУВ КЕТМОҚДА

Порт-Филлип кўрфазида (унинг соҳилида Австралиянинг Мельбурн шаҳри жойлашган) иккинчи жаҳон уруши пайтида чўкиб кетган герман сув ости кемаси қидирилмоқда. Ғарб ахборот агентликларининг хабарига кўра, шу ерли сувга шўнғувчилардан бири люклари ёпиқ сув ости кемасини кўрган. Бу эса команданинг бирон бир аъзоси сув юзасига чиқа олмаганидан дарак бермоқда.

СПАРТАКИАДА ОДИМЛАРИ

Ватанимиз пойтахтининг йирик спорт базаларида СССР халқлари ёзги VIII Спартакиадаси программаси бўйича мусобақалар қизғин давом этмоқда. Байдарка ва каноэда эшкак эшиш бўйича баҳсларга якун ясалди. Баскетболчи йигитлар эса саралаш ўйинларини ўтказишяпти. Ватерполчилар ўртасида олтин медаллар учун кураш давом этмоқда. Волейболчи йигит-қизлар финал ўйинларига киришдилар. Қиличбозлар саралаш ўйинларини якунлаб, ҳал қилувчи баҳсларни ўтказишди.

✦ **СУВ ТЎПИ.** Республикамиз ватерполчилари саралаш ўйинларини муваффақиятли ўтказиб Москва, Қозоғистон, Грузия, Украина, Озарбайжон, Молдавия ва Ленинград командалари билан совринли ўринлар учун курашиш имкониятига эга бўлишди. Улар финал учрашувларини ҳам муваффақиятли бошладилар. Чунончи, Озарбайжон (10:9), Грузия (10:8) коллективларидан устун келиб, Москва (10:12) командасига имкониятни бой беришди. Ҳозир москваликлар ягона пешқадам бўлиб туришибди.

✦ **БАСКЕТБОЛ.** Республикамизнинг моҳир баскетболчиси Григорий Авдеев Спартакиада баҳсларида тўртинчи марта иштирок этмоқда. Баскетболчиларимиз Украина, Қозоғистон ва Грузия командалари билан саралаш ўйинларини ўтказаётирлар.

✦ **ВОЛЕЙБОЛ.** Йигит-қизларимиз саралаш баҳсларини муваффақиятли якунлашди. Йигитларимиз Москва, РСФСР, Украина, Ленинград, Қозоғистон, Латвия ва Литва командалари билан финал ўйинларини ўтказадиган бўлишди. Қизларимиз эса «А» группада РСФСР, Болгария, Қозоғистон, Куба, Латвия командалари билан ҳал қилувчи учрашувларни бошлашди.

✦ **ҚИЛИЧБОЗЛИК.** Моҳир рапирачилар, команда ҳисобида жаҳон чемпионлари тошкентлик Собир Рўзиев билан Виталий Логвинлар дастлабки беллашувларни муваффақиятли ўтказиб, Спартакиаданинг медаллари учун курашдилар. С. Рўзиев кумуш медалли бўлди.

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

● **ОЛИЙ ЛИГА.** Мамлакат чемпионатининг 14-тур ўйинлари бошланди: ЦСКА —«Нистру» — 1:0, «Металлист» — «Спартак» —1:2, «Жальгирис» — «Днепр» — 2:1, «Нефтчи» — «Динамо» (Тб) — 3:2, «Торпедо» (К) — «Пахтакор» — 1:1, «Арарат» — «Зенит» — 1:1.

● **БИРИНЧИ ЛИГА.** Жиззахнинг «Звезда» командаси навбатдаги учрашувни чемпионат пешқадамларидан бири СКА «Карпат» майдонида ўтказди. Учрашув 3:1 ҳисобида мезбонлар фойдасига ҳал бўлди. Ҳозир «Қайрат» ва СКА «Карпат» коллективлари 23 тадан очко билан олдинда боришмоқда.

● **ИККИНЧИ ЛИГА.** Ўзбекистон зонасида ўтказилган навбатдаги тур ўйинларидан кейин Фарғонанинг «Нефтяник» командаси очколарини 28 тага етказди. Самарқанд динамочилари 27 очко билан иккинчи ўринда боришмоқда. «Навбаҳор» ва «Ёшлик» командалари учинчи ва тўртинчи ўринларни эгаллаб туришибди.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

17 ИЮНЬ, ЖУМА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.50 — Қутб юлдузи остидаги шаҳар. 10.40 — Болалар учун фильм. 11.35 — Ҳужжатли фильм. 12.05 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.10 — Рус тили. 16.40 — С. Рахманинов. Қоя. Симфоник фантазия. 17.00 — Москва ва москваликлар. 17.30 — Қадимий саглар мамлакати. Телевизион ҳужжатли фильм. 18.00 — Ҳаммаси мушукдан бошланди. Бадиий фильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ҳамдўстлик. 20.00 — Экранда — кинокомедия. 21.30 — Время. 22.05 — Кинопанорама. 23.55 — Дунё воқеалари.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Концерт. 9.50— Мультфильмлар. 10.25 — Музей ва кўргазма заллари бўйлаб. 10.55 — Илмий-оммабоп фильмлар. 11.40 — Шимол варианти. Бадиий фильм. 13.05 — Шахмат мактаби. 13.35 — Инглиз тили. 14.05 — Қора денгиз тўлқинлари. Кўп серияли бадиий фильм. 4-серия. 15.05 — Севимли роллар. СССР халқ артисти А. Зуева. А. Н. Островский пьесаларида. 16.25 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Фан ва техника. 19.00 — Саёҳатчилар клуби. 20.00— Спидвей бўйича жаҳон чемпионати. 20.30 — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 20.45 — Концерт. 21.15 — Самога йўл. 21.30 — Время. 22.05 — Таниш куйлар.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Ҳужжатли фильм. 11.40 — Қўғирчоқ фильм. 12.25 — Болалар учун. 12.55 — Лайлак учди, ғоз учди. Бадиий фильм. 14.15 — Севан ҳақида ривоят. 18.05 — Қўғирчоқ фильм. 18.15 — Тошкентнинг 2000 йиллигига. 18.45 — Бизнинг иқтисодий шарҳ. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Концерт. 20.30 — Ахборот. 20.50 —Халқаро конкурслар лауреати Алла Аблабердиева куйлайди. 21.30 — Время. 22.05 — Дунё воқеалари. 22.35 — О. Ёқубов. Диёнат. Видеофильм. 3-серия. 23.40 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.15 — Химия 18.45 — Телефильмлар. 19.30 — Қишлоқ ҳаёти. 19.50 — Ўзбекистон. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Ижодий изланиш кишилари. 20.50 — Телефильмлар. 21.30 — Москва-II.

18 ИЮНЬ, ШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — АБВГДейка. 10.10 Спортлото. 10.20 — Ота-оналар, Сизлар учун. 10.50 — Ёзувчилар тинчлик учун курашда. 11.50 — Ғолиблар. 13.20 Камалак. 13.50 — Юз биринчи, телевизион бадиий фильм. 1-серия. 15.00 — Дунё воқеалари. 15.15 — Юз биринчи телевизион бадиий фильмининг 2-серияси. 16.25 — Сиёсий шарҳловчи Л. А. Вознесенский суҳбати. 16.55 — Мультфильмлар. 17.25 — Мўъжизасиз мўъжизалар. 18.25 — Тинчликни сақлаш Совет комитетининг раиси Ю. А. Жуков суҳбати. 18.55 — Концерт. 19.30 —Эллигинчи Ленсовет номли театр фильм-спектаклининг премьераси. 21.30 — Время. 22.05 — Балли қизлар! 23.50 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Агар соғлом бўлай десанг. 9.25 — Ҳужжатли фильм. 10.50 — Тонгги почта. 11.20 — СССР халқлари ёзги VIII Спартакиадаси. 11.50 — Қозоғистон телевидение студиясининг программаси. 13.20 — СССР халқлари ёзги VIII Спартакиадаси. 13.50 — Олам кинокамера кўзгусида. 14.55 — П. Чайковский ва С. Прокофьев асарларини республикада хизмат кўрсатган коллектив— Ленинград филармониясининг академик симфоник оркестри ижро этади. 16.30 — Москва Сатира театрининг фильм-спектакли. 19.45 — Музикали киоск. 20.15 — Халқаро обзор. 20.30 — Тунингиз хайрли бўлсин кичкинтойлар. 20.45 — Здоровье. 21.30 — Время. 22.05 — Менинг ишим. Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-серия-лар.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Телевизион миниатюралар театри. 10.55— Сўз кетидан сўз келар. 11.15 — Шахмат мактаби. 11.45 — Жиблажибон армияси. Бадиий фильм. 13.05 — Концерт. 13.45 — Бошқариш мактаби — хўжалик юритиш мактаби. 14.15 — Актёр ва роллар. 15.15 — Буни ҳамма билиши ва уддалаши керак. 18.05 — Мульт-фильм. 18.25 — Шоирлар болаларга. Агния Барто. 19.00— Сиҳат-саломатлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Цирк, цирк, цирк. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Фильм-концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Ғаллакорларнинг шу кунги муҳим вазифалари. 22.20 — О. Ёқубов. Диёнат 4-серия.

Душанба кўрсатувлари.

РАДИО

17 ИЮНЬ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Концерт. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 11.15 — Концерт. 11.40 — А. Перов. Одамларга бағишланган шеърият. 12.10— Узбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 14.00 —Табаррук замин. 19.25 — Ёшлик. 21.15 — Концерт. 22.30 —Совет характери.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

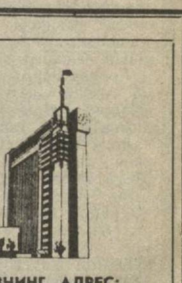

БИЗНИНГ АДРЕС:
700000, Тошкент-П. Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

Р. 07267. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 138. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15